

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 3 korona.
 Kisebbségi: Negyedévre 12
 Félévre: Negyedévre 5
 Évesre 20

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

== Egyesszám ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275.

Nemzeti ünnep.

— márc. 15.

A világtörténetben nincs több olyan tiszta napja a szabadság diadalának, mint a mi nemzeti ünnepünk: március tizenötödike.

Egyáltalán mindaz, ami nálunk 1848-ban a szabadságharc kezdetéig történt, páratlanul áll fönséges, szepőtlen magasztosságával az emberiség összes nagy eseményei közt.

A megváltók sorsa mindig a halál. Az eszmék, vívmányok dicsőségének minden rózsalevelét piros vér áztatja. A szabadság valamilyeni győzelme rombolással járt. A diadalének égisz harsogó dallamai mindenkor összevegyültek a letiport áldozatok halálhörgésével.

A mi hőskölteményünk későbbi versszakai szintén így lüktettek a névtelen félistenek kihulló vérenek lázas ütemére.

De március tizenötödike, a gon-

dolat, a népjog, a nemzeti lélek, az új Magyarország szabadságának e szent születésnapja oly fényes, mosokostalan, mint a fehér liliom.

Ez a mi napunk olyan, mint a fent ragyogó örök Nap, mely az egész mindenségre árasztja fényét, melegét. Eltet és világít; sugaraival behatol a legsötétebb zugolyba és arany glóriával fonja körül a pincék penészvirágait. A fagyos földet tavaszi elevenségre zsendíti; a szunyadó fák rügyeiből életet fakaszt és verőtenyének erejével a világegyetem közös kincsévé varázsolja az isteni áldást. És mégis soha el nem fogy, soha nem kisebbedik.

Ilyen fentartó, tavaszra derítő, kalászt érlelő Napunk minékünk magyaroknak az a március tizenötödike, melyet honszerelmünk, szabadságért való hűséges rajongásunk nemzeti ünneppé avatott és együttérzésünknek, összetartásunknak, ne-

mes, hazafias küzdelmeinknek, ősi álmainknak, függetlenségi nagy eszményeinknek soha el nem apadó forrásává szentelt.

Március tizenötödike! népem ünnepe, magyar szabadság születésnapja, leborulva köszöntlek!

Üljön el a vár e mámoros napon; ellenmorális, párttusa, békétlenség ne zavarja az ünnepi áhitatot! Március tizenötödikén csak egy oltárt, egy érzést, egy lobogót ismerjen a magyar! Husz millió szív forrjon egybe s a felmagasztosulás lángja izzék át véreden, nemzeti ünnep hőse, magyarság!

Mind ami elválaszt, tűnjék el nyomtalanul; az ünneplő haza büszke nemzetének egy szóba olvadó fo-hásza röppenjen az égbe!

A köznapi élet harcát, sebeit, véres fegyvereit fedje babér ma; villogjon a szemben diadalmas örömtűz; legyen testvériség, egyenlőség

A szabadság születésnapja.

Részlet a *Március fia* verses regényből.
 Írta: *Rudnyánszky Gyula.*

1.

Magyar szabadság, megszületél!
 S hogy győzd le a halál telét,
 Isten, ki mindnyájunk felett él,
 Örök lángot lehelt beléd.
 Így hát csodás volt születésed,
 És halhatatlan életed;
 Értted egy új seb se vérzett,
 A régi meg gyorsan hegedt.
 Nem villogott kard a kezünkben,
 S diadal ujjongott szívünkben,
 Midőn azt zúgtuk: „Esküszünk,
 Hogy rabok tovább nem leszünk!”

2.

Mesés nap ez történetünkben,
 Egész világon párja nincs:
 Megéledt a holt vér erünkben
 És szárnyunkká nőtt a bilincs.
 A szellem, mely csak szolgaságot
 Ismerve tengődött vakon, —
 Az alkotás csucsára hágott
 S szabaddá érett e napon;
 S az új szabadság ifju népe,
 Miként ha szentegyházba lépne,
 Oly méltósággal lépte át
 Az egyenlőség csarnokát.

3.

A mámoros nép örömeiben
 Csak ünnepelt és lelkesült.
 Erőszak nem volt erejében;
 Jogát, melyet győzelme szült,
 A telhetetlen visszaélés
 Mohón nem esonkitotta meg;
 Nem tört ki bőszen mint a szélvész,
 Szabad folyam volt a tömeg,
 Mely dus hajókkal megrakottan,
 Medrében hőmpölygött nyugodtan:
 Főlséges, áldott győzelem!
 Dicsőséged szeplőtelen.

4.

Hol annyi vér folyt már a földre
 Hazafi-áldozat gyanánt:
 Az eszme élő testet öltve
 Ekkor vérdíjat nem kívánt.
 Főlszabadult a nép, a sajtó,
 Az ember és a gondolat —
 S nem sirt a nemtők büra hajtó
 Kétségben, súlyos gond alatt.
 Mi századoknak volt nagy álma:
 A tiszta célig meg nem állva,
 Kivivta egyetlen napon
 A vértelen forradalom.

5.

A múzeum lépcsőin állott
 A márciusi ifjuság;
 S valóra váltva a nagy álmot:
 Nem folytak ádáz, vad tusák.
 Szó harsogott és zene zendült,
 Örök tavaszról szólt a dal
 S rá minden szív visszhangja csendült,
 Így lőn mienk a diadal.
 Az úr, ki mindenét od'adta,
 S a pór, ki nem roskadt alatta,
 Mint embertárs ölekezett . . .
 Megihlető emlékezet!

6.

E szent napon Jókuthy Béla
 A hősöknek volt egyike
 A nép közé sodorta célja;
 Mennydörgött ajkán az ige;
 Kezében a tizenkét pontot
 Lengette lobogó gyanánt;
 Majd lelkesen Budára rontott,
 Kinyitni börtön ajtaját;
 Aztán — a szikrát egyre szítva —
 Petúr keservét megszakitva
 Rohant a nyílt színpadra fel
 S a Szózatot harsogta el.

a szabadság ünnepe és földi por nem érte szárnyat suhanva dicső emlékei szent magasába, érezze a nemzeti nagyság menüei kéjét egész Magyarországra!

Sajtószabadság.

— márc. 15.

Március tizenötödikének nagy vívmányait az egész nemzet élvezte. Szegény és gazdag, pór és nagyur egyaránt részesül az 1848. március 15-ödikén kivívott szabadság áldásában.

De kétség nélkül való, hogy legtöbbit köszönhet e napnak a felszabadult gondolat, a szabad sajtó.

Sehol a világon nem olyan teljes a sajtószabadság, mint nálunk.

Méltán ünneplik tehát ezt a napot a sajtó munkásai. Budapesten évek óta szabadság-lakomára gyűlnek össze az újságírók. A vidéken is, ahol van sajtó élet, megmozdul, összedobban a szív: Szeged, Nagyvárád, Kolozsvár, Arad hírlapírói szót és poharat esendítenek a szent nap emlékezetére.

Bizonyos, hogy ezeken a jogos diadalmi lakomákon szóba kerül: mennyire eszményi tökéletességű Magyarországon a sajtó szabadsága.

De talán éppen ezért nem ártana, ha itt és ott, az ünnepi szónoklatok elhangzása után eltűnődnének az újságírói hivatást teljesen megértő s hiven betöltő komolyabb fegyvertársak: mennyire veszedelmes a magyar sajtószabadságra az az áramlat, melynek sodró árájában a szabadság rut szabadossággá fajul.

Fájdalom egyre több az olyan sajtótermék, melynek szellemén az önző üzletelvűség uralkodik. Kétségtelen, hogy a sajtószabadsággal nálunk újabban sok visszaélés történik. A sajtó egyrésze — természetesen és hála istennek csak a

selejtesebb része! — betolakszik a magánéletbe; az egynapi hübó, a léha siker, az anyagi haszon szolgálatában hazugságból, ferdítésből, felületességéből és izléstelenségéből táplálkozik. Tehetségtelen, éretlen, megbizhatatlan, gonosz indulatu, testben-lélekben elfajzott kapaszkodók lepik el a pályát és az újságírás eszményi céljának, eszméi tartalmasságának, valódi szép és nagy hivatásának végtelen sokat ártanak.

A sajtószabadság igazi őrei, az igazi újságírók ugyan tüzzel-vassal irtják ezt a dudvát; de a megzaklatott, felizgatott, elkedvetlenített közönség boszankodása hevében gyakran nem tesz különbséget és egyesek vétke miatt a sajtószabadságra haragszik.

Ezt a tévedést eloszlatni minden hivatott újságírónak elsőrendű kötelessége.

De éppen ezért nincs is oka a valódi sajtónak szégyenkeznie s álszeméremből szemet hunynia a sajtószabadsággal üzött visszaélésekre. Sőt inkább, azt tartom, az ily ünnepi alkalom, minő a sajtó felszabadulásának emlékezetére szentelt március tizenötödiki sajtó-lakoma, arra való, hogy a sajtószabadság minden híve bátran, nyílt sisakkal megtámadja, elítélje a sajtószabadság legveszedelmesebb ellenségeit, a tehetségtelen, hivatlan, hazug hübón élősködő fél-hírlapírókat.

Mi, akik szívüak ömlő vérével teszünk pirossá a sajtószabadság ünnepnapjának minden betűjét, — ne engedjük felketére mázolni drága piros betűnket!

A mai népgyűlés.

— március 15.

Ünnepel az egész ország; még a képviselőház ellenzéki vitarendezői is kitűzték erre a napra a fegyverszünet fehér lobogóját és sietve oszlottak szét a haza négy tája felé, hogy részt vegyenek az ünneplő nemzet örömeiben.

Debrecen városa sem marad el a sorból. Az ifjúsággal ölelkezik a polgárság: az iskolákban és a szabad ég alatt, dísztermekben és kicsi társaskörök lakomáin túlrad a szív és hangzik a dal, szónokolnak és beszélnek, pohár esendül és dali táncra vidám zene zendül.

És a mai nap ünnepi áhítatába belezug egy felette égető napi kérdés izgalmas, haragos lármája. A városháza udvarán ma lesz ugyanis a katonai javaslatok ellen tüntető népgyűlés, mely aztán határozatával szerdán reggelre küldöttséget meneszt a fővárosba, az új országház elé.

Feltesszük és hisszük, hogy ez a mai népgyűlés minden fölösleges zenebona nélkül, a böles mérséklet, a hazafias komolyság korlátai közt fog lefolyni. Hiszen ismerjük a népgyűlés vezetőit: oly férfiak kik maguk se túrnék, hogy az alkalmi sokadalom utcai zürzavarokba keveredjék. És ismerjük Debrecen városának józan, higgadt, erős akaratú polgárságát, mely amidőn hazafias érzelmeinek, kebiét hevítő sérelmeinek hangos kifejezést adott, azért soha meg nem bontotta a törvényes rendet.

De mégis azt kérdezzük: helyén való volt-e a katonai javaslatok ellen tüntető népgyűlést éppen erre a nemzeti ünnepnapra hívni össze?

Meg vagyunk róla győződve, hogy a legszenvedélyesebb kormányparti hazafi sem nézi örömmel, mikor a nemzetre óriási terhek nehezednek. Am azért megtörténhetnék, hogy, akik a helyzetet világosan látják, akik a viszonyok kényeszerősége előtt meghajolva azt szeretnék,

7.

Az ég borus volt; de a város
Utcáin fáklyák halmaza.
S Jókuthy Béla este sáros
Ruhával érkezett haza.
Mint vár reá, talán aggódva,
Gyöngéd, szerelmes, hü neje!
Nem ült ágyánál reggel óta;
A tettek útján volt helye.
A csöngetésre nyílt az ajtó
És a szobából elsohajtó
Fohász suhant eléje ki.
„Mi baj?” — „Pihenni kell neki!”

8.

„De hát mi történt?” — „Itt az áldás!
Erős, egészséges fiu.”
Kitört szivéből a kiáltás:
„Fiam van? . . . Nem vagyok hiu,
De mégis, érzem, büszkeségem
Ez a hir. Isten, adj erőt
E boldogsághoz! . . . És ma éppen!
S már ott térdelt az ágy előtt
S csókolta bágyadtan mosolygó
Nejének a kezét. — „Ah, oly jó,
Hogy itt vagy, édes!” — szólt a nő,
„Nézd, szinte pereről perere nő!”

9.

S gyönyörrel mutatott fiára.
Főlkapta atyja a babát:
Csókot nyomott a homlokára
S lelkét örömtűz járta át.
„Légy áldva, Isten, mindörökké,
Hogy e napot megértem én!
Szívem legszebb reménye többé
Nem álom és nem költemény:
Lesz életemnek folytatása,
Pályámnak egykor újra mása:
Ébennem eszme a mi van,
Tisztán öröklő a fiam.

10.

Fiu! Ha egykor ezt megéred,
Akármilyen magasra juss:
Legyen világító vezéred
Ez a dicső, nagy március!
Egy ország ujjászületése,
Egy nemzet ünnepnapja ez.
Melyhez hasonlót kőbe vésvé
Halandó hasztalan keres.
S fiam, te csepp, te szép, te drága!
E márciusnak vagy virága;
Szellője a bölesódalod,
Magja legyen diadalod!

11.

Szabad hazám! E hü utódot
Szabadságodnak szentelem,
Hogy a miben hitem csalódott,
Ne dőljön sirba majd velem!
A gyarlóság engem legyőzhet,
De vágyva csüggök a kegyen,
Hogy ő atyjánál jobb, erősebb,
Munkára edzettebb legyen.
Igy a mit én hiába kezdtem,
Miért hiába igyekeztem:
Később talán eléri ő . . .
Oh fényes ábránd, szép jövő! “

12.

Az anya nem szólt, csak ringatta
Mélán az édes csecsemőt.
Félt, hogy az atyja megrikatja,
Hát dallal altatgatta őt.
Szeme nem nézett a jövőbe,
A rengő bölesőt látta csak,
Hol a legelső álmat szöve
A gyermek bájosan kacag.
„Nézd e parányi gödröcskéket!
Pillája szög, szemei kékek;
S mily szép a szája, a haja!”
Ezt emlegette az anya.

KOSSUTH LAJOS

remek kivitelű képe arany keretben 44 kor. Megrendelhető: **2 koronás havi részletfizetésre** a „Kazinczy”, könyvkereskedő-r. t.-nál Debreczenben. Megtekinthető: László Albert és Társa (Hegedüs S. és Sándor I.) könyvkereskedésében.

Hogy érjen már véget ez az áldatlan tusakodás és kezdődjék a felette sürgős munka, megtörténhetnék, mondom, hogy ezek ellenkező véleményük nyilvánítása végett szintén erre a napra másik gyűlést hívnak vala össze.

Hát miféle ünneplése lett volna ez a dicső március tizenötödikének? Míg egyik helyen tüntető küldöttség választódik a katonai javaslatok megdöntésére; a másik helyen talán a gyors megszavazást sürgették volna, hogy a képviselőház hozzá foghasson a várva várt és a nemzetre nézve életbe vágó fontosságú alkotásokhoz.

Szerencsére ez nem történt meg.

De még így is Debrecen városához méltóbbnak találtuk volna, ha ez a népgyűlés egy-két nappal később, nem éppen március 15-én, a nemzet egységes ünnepén, folyik le.

Am ha már a tulbuzgóság épp ezt a szent napot szemelte ki napi kérdések megvitatására: legyen legalább a mai népgyűlés méltóságosan komoly.

Hajszálnyi árnyék se vetődjék a nap fényére!

Régi világ.

A Szabadság számára írta: Erdélyi Gyula.

Pákh Albertről.

Pákh Albert nagyon ügyes volt abban, hogy lapjában oly furfangosan tudott írni, hogy az olvasó meglássa, de a cenzor észre ne vegye, a mit a sorok között hagytak megérteni.

Sokáig simán ment a dolog, de egyszer mégis megtörtént vele a szerencsétlenség. Székely Józsi egyik, különben egészen ártatlan cikke végére azt a költői idézetet ragasztotta, *Béla futása* ből:

Hunnia nyög letiporva.
Sírnak a bus magyarok!

Azonnal futottak a beteg fekvő szekerestől. Felrángatták az ágyból. Mennie kellett béna lábaival, fel a nagyságos cenzor ur elé, még azt sem mondták meg neki előre, hogy miért?

Mikor a rendőrfőnök 6 nagyságának haragos tekintete elé került, ez odatar-totta neki a lapot s a vörös irónnal aláhuzott sorokra ütögetvén tenyerével, kérdezte:

— Was ist das? Warum weinen die grimmigen Ungarn? (Mi ez? Miért sírnak a bus magyarok?)

Pákh Albertet it: sem hagyta cserben elpusztíthatatlan humora.

Nyugodtan és gunyosan így felelt:

— Weil sie ihren Rops nicht verkaufen können, (Azért mert nem tudják eladni a repcőjüket.)

Prottmann ezért még jobban megharagudott. Kegyetlenül megdorgálta a szerkesztőt s aztán így végezte:

— Wir haben auch unser Cayenne! (Nekünk is van Cayenne-ünk!)

Hogy ez a Cayenne Budweisban van, azt csak később tudtuk meg Pálffy Albert példájából, kit oda internáltak...

Ugyancsak a „Vasárnapi Ujság”-ban egyik adoma ezekkel a szavakkal kezdődött:

„Szedtevettezik az ujonc katona.”

Ezt így fordította le a cenzor:

„Man sammelt schon die Rekruten“ (már szedik az ujoncokat) s följelenté 6 nagyságának a rendőrfőnöknek.

Következett rá a nagy inkvizíció.

Elfogták a szerkesztőt, vallatták:

— Honnan tudja, hogy szedik az ujoncokat? Hogy mer kiírni ily államtitkokat?

Alig tudta vele elhiteni a szerkesztő hogy a „szedtevettezik” annyit jelent: „káromkodik.”

— Nohát tanuljanak önök világosan írni magyarul! — förmedt rá a rendőrfőnök.

A gulyás Párisban.

Az ötvenes években tartott párisi világkiállításra báró Sina Simon temérdek tenyészállatot küldött s velük együtt nagyszámu uradalmából a legszebb négy gulyás bojtárt. Megbámulták a tenyészállatokat, de meg a gulyásokat is. Különösen tetszett a franciáknak, hogy a gulyások épen nem bámulták őket; nem gondoltak egyébre, mint a jószágaikra.

A szép magyar viseleiben gyönyörködtek a franciák és elragadtatással nézték a patyolat bő inget, bő gatyát, a cifra szűrt, meg a cseperke kalapot.

Meg-meg szelítették őket, kínálták szivarral, a szép asszonyok nyájaskodtak velük. Némely francia lap megírta, hogy báró Sina Simon ökreit eredeti 6s szittya hercegek hajtották fel, kik otthon nyers hust esznek és marhalopásból élnek.

A négy gulyás bojtár gavallérosan tartotta magát és adta az urat, a hol lehetett, de szörnyűségesen unatkoztak.

Jól esett, ha egy két odavetődött magyar emberrel szót válthattak s bizonyították, hogy (bben az országban akkor sem maradnának, ha a császár fogadná fel őket főszámadónak.

Számították is a napokat, hogy mikor mehetnek haza és álmodtak azokról az ételekről, a miket ők odahaza költenek el a magyar ég alatt...

Végre ütött a szabadulás órája, felcsomagolták őket vasútra. A gulyások vissza nem néztek Párisra, úgy ültek, hogy hátat fordítsanak a nagy városnak.

Mikor haza értek, a jószágkormányzó megkérdezte tőlük, hogy mulattak Párisban?

Bevallották, hogy nem igen sokat láttak belőle, mit néztek volna rajta?

— Ejnye, ejnye! szolt a jószágkormányzó, hiszen más ember kapva kapna azon, hogy Párisba mehessen, hát ti mi

kivetni valót találtok abban a szép városban?

— Szépnek s ép lehet de mi haszna, ha nem vihettük el magunkkal ezt a mi földünket ni, meg azt a szép alföldi csillogos eget. Bakternek való multság az és nem gulyásnak, mi már többre születtünk!

Igy felelt a legbeszédesebb gulyás.

Grassalkovich herceg életéből.

Grassalkovich herceg nem szerette azt, ha tisztjei egymásra vádaskodtak. Többnyire mind urí embert szerződöttetett magához. A legjobb nevű nemesi családok tagjait lehetett gazdatisztjei között találni. Azt szerette, ha úgy élnek együtt mint a testvérek. Ugy is volt, Olyan közszellemet, mint a Grassalkovich herceg gazdatisztjei között volt, nem lehetett találni más nagyur tisztjei között.

Maga a herceg is megjelent közöttük s gödöllői prészházában szívesen mulatott velük. Sokszor ebéde tek nála s ilyenkor véve-hossza nem volt a tréfának.

Nem tudni hogyan, de egyszer egy tót ember került a gazdatiszték közé, a ki azonnal elkezdett vádaskodni. Egymásután adta fel a gazdatisztteket. A herceg megdühösödött, maga mellé vette főügyészét s kiment az árulkodó tóthoz magtár-vizsgálatra.

A főügyésznek azt mondta: ha nem fogott még tolvajt, fog most, mert a ki árulkodik, az lop is!

Es a többinek feléje se nézett; hanem a tótot megcsipte...

1848—1903.

Márciusi ábránd.

— márc. 15.

Ifjai lelkeket, melyet a szeretnék, tudni, alkotni vágyás hajt sebes szárnyon előre, — megállítom.

Állj egy pillanatra, nézünk vissza a múltra!

Es lelkem repül vissza. Hazám életének tarka, kisebb-nagyobb eseményekből összerakott újabb élete fölött gyorsan suhan el. Komor, sötét pusztá, irdatlan rengeteg, felhőktől beárnyalt, szomorú vidékre ér: az elnyomatás kora ez.

Elsuhan az utolsó bére felett és nagy sik mezőre ér.

A szabadságharc vérmezejére.

A ragyogó nap forró, de nem tikaszt, — feltüzel. A levegő vérszagu, de nem undorít, — kábit. Izmainat dagasztja s mintha hősök lelkét lehelném magamba! A réteken elszórt hullák hevernek, — de nem csunyak, fénysugár veszi körül sápadt arcukat. A törött ágyukban jó barátot vélek látni, s önkénytelenül kér-dem: mit hagytam el? — mi hiányzik nekem?...

SZÉNÁSY, HOFFMANN és TARSA

selyemáruházában

Budapest, IV. Becsi-u. 4. sz.

— folyton a legnagyobb és legszebb választék található —
selyemkelmék, bársonyok, csipkék, szalagok és ruhadiszekből.

Mint általában ismeretes, csakis a fenti cégnél található a leg-
utóbb megjelent bluzok és ruhákra alkalmas selyemkeltme-ujdon-
ságok, melyek — úgy minőségre, mint mintázatra nézve — ki-
zárólag fenti cég részére készültek s csakis ott kaphatók.

OLCSÓ ES SZABOTT ÁRAK!

Mintak kivanatra bérmentve küldetnek.

Nincs kard az oldalomon.

A mező közepén egy nő áll. Ruhája tépett, kezén is még látszanak a bilincs nyomai, homlokán sebhely, — de arca szeme! . . . Arca az eszményi fenség, szemében az oroszlán szerelme . . .

Ki vagy te? . . . kérdem, félénken. Ezernyolcszáznegyvennyolc.

Letérdelek a lába mellé, ráemelem a szememet, mint hajdan édes jó anyámra. Beszélgettünk.

— Emlékeztek-e még a nagy harcok napjaira?

— Emlékezünk, nagy idők istennője! Ünnepeink. Mennyi zászló, mennyi szép szónoklat, diszmagyarba öltözött urak, kokárdát készítő urileányok, szín, pompa, lelkesedés . . .

A jelenség merengve néz maga elé. Lassan megszólal:

— Akkor nem volt annyi zászló. De azért a kevésért hej de sokan lehelték ki ifju lelküket! A szónoklat is rövid volt: Előre! — Diszruha? — Jó isten, milyen rongyosak is voltak az én szegény gyermekeim! Milyen rongyosok . . . a lelkük volt az ünneplő ruhájuk. A leányok nem kokárdát készítettek . . . tépést csináltak vérző, iszonyu sebekre . . . Szín az volt: vérvörös volt az ég is; pompa is volt: a halál pompája! . . .

Elnémulok.

Valami vad vágy, valami keserű irigység fog el. Törni, zuzni, ölni szeretnék, s irigylem a forró mezőn fekvő eltorzult hullákat. Majd felgyul lelkemben a láng; szemébe nézek az istennőnek és ragyogó arccal, csengő szóval kiáltom:

— Lesz még egyszer nagy nap! Testvért szerzünk neked, de homlokán nem lesz sebhely, ruhája nem lesz tépett, kezén nem fog látszani a bilincs nyoma. Dicső fényesség övezi majd fejét és csodálattal néz reá az egész világ!

Isten ugyesgéljen, így lesz!

—il.

Nem kell nemzeti szín.

— márc. 15.

Önérzetes, ősi vérű debreceni magyar, mit szólsz ahhoz a gyalázatos vakmerőséghez, hogy Budapesten, az ország szívében, a mult vasárnap a katonai javaslatok ellen rendezett tüntető körmeneten nemzetközi szellemű munkáscsoport jelzőtábláján ez a felírás kevélykedett: *nem kell nemzeti színü pántlika!*

Ugy-e hihetetlenül hangzik ez a hír?

Mert nem olvastunk sehol arról, hogy a fővárosban a magyar nép nyilvánosan agyonvert volna valakit vagy valakiket.

Már pedig, ha akad olyan gonosz aki orcátlanul kiírta, hogy nem kell a nemzeti szín, kérdem: nem kellett volna-e azt nyomban agyonverni?

Vagy annyira elfajult, oly gyáva lett már a magyar, hogy megalázkodva, szónéklül eltűri, viseli az ilygalád arculcsapásokat?

Álljunk meg ennél a kérdésnél!

Akik a jelenségeket élesen figyelik, régóta tapasztalják, hogy a magyarságból hiányzik a faji önérzet, a nemzeti öntudat.

Ime csak a napokban terjedt el egy bécsi kimutatás arról, hogy százezernél több Bécsben lakó magyar eudarul, gyáván eltagadta magyarságát a hivatalos összeírásnál.

Es itthon is mit látunk? Azt hogy a magyarnak nincs történelmi érzéke. Dicső őseink, nagy nemzeti vértanúink nevét céda lebujsák, cifra kávéházak üzleti cégéről írják ajtaik felé és mi meg se mukkanunk.

Keserű vizet, turót, subagallért neveznek el vitézeinkről, költőinkről és nekünk ez nem visszatetsző.

Cicomás Budapestünk utcáin ostoba bűnös, honáruuló nemzetközi cédak végig hurcolják a szemünkbe vigyorgó táblát, hogy nem kell nemzeti szín — és a fülünk botja sem mozdul.

El kell ismernünk a szocialistáknak mint munkás-szervezetnek arra való törekvésük teljes jogosultságát, hogy a munkásosztály jogait, igazát, érdekeit szilaj összetartással védjék és így a munkásosztály részére jobb anyagi helyzetet, könnyebb megélhetést teremtsenek. Ezt teszik a francia, a belga, a német szocialisták is.

De szeretném én látni azt a francia szocialistát, aki Párisban nyíltan gyaláznia merné a francia lobogót, a francia nemzeti színt! Az ugyan nem érné meg a következő pillanatot!

Csak mi magyarok vagyunk olyan pulyák, hogy nem bunkózzuk le, mint egy veszett állatot, azt a gonosztevőt, aki a mi színeinket országunk szívében nyílt utca során meggyalázza!

Igazán megdermed az emberben a vér, hogy ilyesmi nálunk megtorlás nélkül lehetséges!

De ha ez így van, csoda-e, hogy a munkások nagy egybeforasztó küzdelmeik tüzkohóján nemzetköziesékké alakulnak?

Hiszen sehol se látják a hajdan erős magyart. Már pedig az ő szövetségükbe erős kar és erős akarat kell. Ezért eshetik meg, hogy bántatlanul a szemünkbe vágják: *nem kell nemzeti szín!*

Szókimondás.

Jövendő.

Bródy Sándor, a szertelen tulzásokban hivalkodó író szövetkezett az erősen nemzetközi szellemű Ambrus Zoltánnal és az izról-izre magyar Gárdonyi Gézával és *Jövendő* címen hetilapot indított.

Hetilapot? Nem! Ez Bródynak nagyon közönséges lett volna Neki eredetiség, jobban mondva különösség kell mindenáron. A *Jövendő* tehát nem hetilap, hanem *heti könyv*. Még pedig jó vastag könyv, kivált a papirosa vastag. E részben vetekedik a csomagoló papirossal.

A belsejében is talál az ember némely vastagságokat. De ezen már senki sem ütkezik meg. Bródy szeret *turkálni*; ez már az ő írói egyéniségéhez tartozik.

Hogy az ujságja mint könyv nagyon felületes, mint ujság pediga könyve felette unalmas: ez nem tartozik reám. Végre is 20 fillér az ára s nem a könyves boltokban, hanem az utcán, a ponyvákön és a dohánytözsdekben árulják. Mindenesetre nagy hit, tüzes képzelődés kell hozzá, ha a *Jövendő* szerkesztője és kiadója azt gondolják, hogy ilyen káviár-izü, osztriga-zamatu, francia salátás irodalmi felvágottra megehült már a magyar olvasó közönség.

De mondom, erről minek írjak én siralmakat?

Más, amit szóvá kell tennem.

A *gyönyörvetes* Bródy ugyanis ezt az irodalmat annyira üzletelvű alapon és szellemben terjeszti, hogy az irodalmi önállóságra, a bírálat függetlenségére nézve megalázónak kell itélnem a sajtó ekkora foku lebecsülését.

A *Jövendő* szerkesztősége nyomtatott hühöt, émelygős bálványimádó öndicséretet küld szét a lapoknak és amerre csak nézek, látom, hogy az ujságok tömegesen közlik ezt az előre gyárilag elkészített izetlen magasztalást.

Hát egyáltalán nincs már önálló irodalmi vélemény Magyarországon?

És Bródy, Ambrus, Gárdonyi egyáltalán nem kíváncsiak arra, hogy mások nézete szerint jó könyv-e a *Jövendő* című ujság? és hogy a magyarnak szívéhez férközik-e mindaz, a mit a *Jövendő* remeknek tart?

Igazán furcsa, hogy egy ujságszerű könyv szerkesztője a maga házi műhelyében törvényt hozhasson arról, (két szürke szám megjelenése után) hogy a

Értesítjük

az igen tisztelt, hölgy közönséget, hogy bevásárlási utunkról hazatérve, beszereztük a tavaszi divat legszebb ujdonságait, melyek a t. hölgy közönség szíves megtekintésére várnak.

Tisztelettel

DARVAS TESTVÉREK

női- és gyermekfelöltő áruháza

DEBRECZEN. Fő tér, a Hungária kávéház mellett.

Jövendő ujjá teremti az irodalmat, előbbre viszi az emberiséget. Szóval világrengető, korszakalkotó vállalkozás.

Holott pedig vannak jámbor ellenvéleményűek, akik szerint a *Jövendő* nem annyira irodalom, mint inkább üzlet. És üzletnek is rossz.

Petur.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése

Saját tudósítónktól.

Budapest, márc. 14.

Az obstruálók tábora azon tündött az ülés előtt, hogyan lehetne hétfőre szünetet tartani?

Mert hogy március 15-dike épen vasárnapra esik az idén ez igen nagyon fájt a kurucoknak. Végre is abban egyeztek meg, hogy *Pichler* tegyen indítványt, ő ugyanis pihent erő, még nem beszélt a javaslatoknál. Addig pedig *Krasznay Ferenc* beszélt választékosan de üres padoknak. A legtöbb honatya ugyanis már elutazott vidékre ünnepelni. Annál élénkebb volt a karzat, a melynek szép hölgyei gyönyörködve nézték a csinos szónokot.

Végre 12 órakor — a kérvényekre tértek ekkor át — szó került a hétfői napirendről. *Pichler* felállott csakugyan és ravasz bőbeszédűséggel beszélt ama nehézségekről, amelyek a vidéken ünneplő honatyákat megakadályozzák a hétfői ülésen való részvételben, de a miniszterelnök ezuttal kéréseket nem volt és így a esél nem sikerült.

Ezután újból a börzéről az üzletről beszélt a t. Ház. A végnélküli vitába, a mely már három hete folyik, ma *Wilcek* gróf hozott be újabb indítványt.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf. A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán, gróf Széchenyi Gyula, Láng Lajos Cséh Ervin.

Elnök fél 11 kor nyitja meg az ülést és bemutatja a kérvényeket.

Teleki Sándor gróf jegyző jelenti, hogy Szüllő Géza a brüsszeli cukorkonferencia tárgyában interpellálni fog.

Az ujoncjavaslat.

Krasznay Ferenc: A bécsi urakházában történt felszólalások és magyarellenes kifakadások igazolják a magyar ellenzék eljárását, sőt kényszerítik arra, hogy körömszakadtáig harcoljon és ne engedjen a nemzeti követelésekből. A jobboldali szónokok és különösen gróf Tisza István és gróf Andrássy Gyula a nagyhatalmi állásra hivatkoztak és utaltak Német, Angol és Franciaországra. Csak-hogy azok az országok hatalmasak kultúra és gazdaság dolgában, míg mi szegények vagyunk és kulturánk fejletlen. El lehet tehát mondani, hogy „ti duo faciant idem, non est idem.” Az említett államok belső körülményéből folyik a nagyhatalmasság, és kulturális, mint gazdasági érdekből állott elő, nálunk a nagyhatalmi állás nagyzási hóbort.

A 67-es kiegyezés létrejöttét fejtegeti és szembeállítja Tisza amaz állításával, hogy a kiegyezést a hadsereg szem-

pontjából azért nem lehet támadni, mert a hadsereg teljesen megegyezik a kiegyezés szellemevel. Az ellenkezőt — Tisza szerint — a kiegyezés létrejötte alatt sem állították és különben is azok hajtották végre a kiegyezést, akik azt megalkották: Mindezt tagadja és azt bizonyítja, hogy a kiegyezésben csak magyar hadseregről van szó, a közös hadsereg fogalmait pedig később erőszakolták bele. És miután sem Andrássy, sem Deák a közös hadseregről nem szólaltak a kiegyezésben, nem vádolja még őket sem azzal az inkonzekvenenciával; hogy mégis a közös hadsereget értették alatta a kiegyezésben. (Elnök helyeslés a szélbalon.) Csak leigázott nemzetet tehetnék volna azt meg hogy a magyar önállóságot elsikkaszták pedig 1867-ben a magyar nemzet nem mint legyőzött nemzet állott a győzővel szemben. (Tetszés.)

Kubik: Most akarjak elalkudni!

Elnök: figyelmezteti Kubikot, hogy most *Krasznay* beszél. (Derűtség.)

Krasznay: A hadsereg szelleméről szól ezután és annak illusztrálásául, hogy milyen nevelésben részesítik a hadseregben a magyar ifjúságot és minő példákat állítanak elébe, felmutatja az osztrák katonai hősök rematizmusát, a melyben Haynau kitüntetésé e Magyarországon szerzett érdemeikért vannak feltüntetve.

Felkiáltások a szélbalon: Hallatlan! A bresciai orosziant állítják példának:

Krasznay: Valóban a bresciai oroszian túltett Karaffa kegyetlenségein is és hősnek tüntetik fel! Panaszkodik, azután a kormányparti sajtóra a mely az ellenzéki szónokokat kumulatív rusztikus időt pocsékló jelzőkkel illetik.

Kubik: Az pénzért hazudik. (Mozgás.)

Krasznay: Ő nem törődik e bírálat-tal, mert ha nem üti is meg mindannyi a sablonos mértéket, a meggyőződést hozza ide. Nem fél az abszolutizmussal való fenyegetéstől, sőt a házfelosztásától sem. Az utóbbira nevezve felhoz egy Deák adomát. A mikor Deák Beusttal alkudozott, az előbbi felhozta, hogy ha az ember rosszul gombolta be a kabátját...

Szell Kálmán min. elnök: a dolmányt!

Krasznay: Helyes a dolmányt!

Kubik: Csakhogy a miniszterelnök nem dolmányt ölt magára!

Krasznay: és felül egy gomb kimaradt. Legjobban teszi, ha újból kigombolja az egészét. Beust dühösen azt felelte, hogy inkább le kell vágni az összes gombokat.

No hát! — felelte erre Deák, akkor még kevésbé segítünk a bajon.

A szülő is azt mondja, hogy ha új választást rendel el a kormány, akkor még kevésbé segít a bajon.

Határozati javaslatot nyújt be, a mely szerint küldjön ki a ház 31 tagu külön bizottságot, a mely a 67-es kiegyezés szelleme szerint állapítsa meg a magyar nemzet igényeit a hadseregben és annak értelmében a magyar hadsereg felállítására javaslatot tegyen. Az ujoncjavaslatokat nem fogadja el.

Felkiáltások a szélbalon: Öt perc szünetet kérünk!

Elnök arra való tekintettel, hogy az ülés ma 1 óráig tart, nem ad szünetet, a mai napirend folytatását hétfőre tűzi ki.

Fichler Győző hétfőn is szünetet kér a holnapi ünnepélyek miatt.

Szell Kálmán miniszterelnök ellenzése után a ház hétfőn is ülést tart.

Ezután áttértek a kérvények tárgyalására. A fedezetlen határidő eltörlésére irányuló kérvényeknél.

Wilcek Frigyes gróf pártolja *Rakovszky* indítványát és az eltörlés mellett foglal állást, de módosítja *Rakovszky* indítványát akként, hogy a kormány a jövő ülészek elején terjesszen be a fedezetlen határidő rendezésére vonatkozó javaslatot.

Rakovszky István elfogadja ezt az indítványt.

Neumann Ármin a tőzsdei üzletek szigorítása mellett a határidőüzlet fenntartását pártolja.

A vita folytatását a jövő szombatra halasztották.

Végül **Szüllő Géza** interpellálta meg a pénzügyminisztert a brüsszeli cukorkonferencia határozatai tárgyában. Az interpellációt kiadták a pénzügyminiszternek, mire az ülés véget ért.

II. Rákóczi Ferenc emlékezete.

Ünnepi beszéd. 1903. március 14-én a Csokonai-kör estjén.

Irta és felolvasta: **Dr. Wolafka Nándor,** püspök.

Elhalványult a félhold fénye.

Meg volt törve a töröknek hatalma. Mikor a XVII. század alkonya felé sietett, az oszmán sereg is sietett elhagyni azt az országot, mely majdnem 300 éven át emberi erőt meghaladó küzdelemben elvérzett, java részében elpusztult. 1682 után 1686. Bécs után Buda felszabadult!

Magyarország boldogan élvezhette volna Buda felszabadulásának messze kiható következményeit; boldogan felélekezett volna a török rabiga alól való felszabadítása után, ha akkor más emberek és más irányzatok uralkodnak.

Budával az ország legnagyobb része visszakerült ugyan I. Lipót uralma alá — de a budai diadal nem a magyar nemzetnek gyümölcsözött.

Török rabság helyett idegen kényuralom. Törvény helyett önkény. Alkotmány helyett udvari armány.

A tengernyi bajok orvoslása helyett száz új bajnak gyarapodása.

Úr és jobbágy, polgár és nemes egyaránt testi s lelki nyomorba süllyedt. Lassankint mindenki az az érzés támadt, hogy olyan hatalommal áll szemben, mely a magyar nemzet teljes megromlására törekszik. És ezek a törekvések, melyek meg akartak semmisíteni mindent, a mi magyar, a nemzet legnagyobb részét egy zászló alá gyűjtötték. Magyarország szabadságának zászlaja alá. Pro libertate... a szabadságért tündöklött ezen a zászlón.

Ezt megértette az egész nemzet, mert teljesen átértézte helyzetének súlyát. E zászló köré sorakozott a nép minden eleme, a magyar nemes ur és a paraszt, a városok német polgársága, a felvidék tót és ruthén szegénysége. Nem rendi kiváltságokért, nem nemesi előjogokért, nem is szocialisztikus hajlamokból földért és birtokért lekesültek; harcoltak, küzdöttek — a létében megtámadott magyarságért. — hogy Magyarország magyar maradjon. Ez a nagy eszmény hozta mozgásba a tömegeket — ez a nagy eszmény gyűjtött óriási hadakat — ez a nagy eszmény vivott ki dicső sikereket; ezen nagy eszmény lelkesített hősi tusára, melynek végeredménye gyanánt megszületett az új Magyarország, a királyi hatalom és a magyar nemzet kibékülése: a szatmári békében.

Nem mondva csinált, nem mester-ségesen támasztott és szított, nem egyéni hiuságból eredt egy mozgalom volt ez... a közszükség szülte, a közérzet hozta létre, a magyar öntudat fejlesztette, a magyar szabadságszeretet növelte, a magyar alkotmánytisztelet megérlelte, a magyar vitézség diadalra vitte. Nemzeti forrongás volt az, nemzeti nagy célok érdekében...

Már gyülekeztek, már sorakoztak a felvidéken; már toboroztak, már szaporodtak. Pénz ugyan nem volt, sem fegyver, sem fegyelem. Már országos volt a mozgalom és Forgách Simon még irhatta: Azzal a kóborló rendetlen haddal nem végez; nincsen közöttük semmi rend, sem fegyver sem pénz, sem disciplina. — S mi a legfőbb soká fővezér sem volt.

Élt ugyan a nép szívében egy név, elhangzott ugyan azrek ajkáról egy óhaj — eltalált egy vezért, csak hogy ez a vezér első szóra mindjárt meg nem jelent.

Tudta, hogy miért: ő talán jobban mint bárki... Családjának hagyományai, saját szomorú tapasztalatai hamar megérlelték az ifjút... hamar egész embert, egész férfiut alkottak belőle.

II. Rákóczi Ferenc személyében látta a magyar nemzet hivatott vezérét. Zrínyi Péter unokája, Zrínyi Ilona fia Thököli Imre mostoha fia Bécs szemében nem volt grata persona. Sajátságos tragikum kíséri élte hajnalát és alkonyát. — Bujdosó volt fiatal, bujdosó volt érett korában. Atyját nem is ismerte, édes anyjával, a legkitünőbb magyar nővel Zrínyi Ilonával, Munkácsról Bécsbe viszik; édes anyjától elszakítják, csak a sirban kerül újból vissza édesanyja mellé: idegen országban nevelik, idegen hercegnő lesz felesége; idegenek veszik körül, kik lesekedve kémkednek minden szavára, s minden lépésére.

Távol maradt a politikától — Franciaország felajánlja neki Erdély trónját, visszautasítja, az események árja elől visszavonul; és mégis: nagysárosi kastélyában éjjel elfogják (1701. ápr. 18.) Kemény árestomba teszik, mint egy kortárs mondja; nevének sikerült őt kiszabtatítani, menekül; de az őrizetére rendelt századost, Lehmann Gottfriedot, felnégyelik, Rákóczit azonban fej- és jószágvesztésre ítélik, akkor pedig még távol állott minden mozgalomtól. Lengyelországban találkozik Beresényi Miklóssal; Esze Tamás, Bige László, Pap Mihály nagy bajjal felkeresik ott, zászlót kérnek tőle, kiáltványt a nemzethez... Mindenütt úgy várja a szegénység, mint a Messiást írja Károlyi Sándor, a Rákóczi név ellenállhatatlan vonzóerőt gyakorol... Rákóczi Ferenc maga nem lett volna Rákóczi, ha tudott volna még tovább is Lengyelországban időzni mint tétlen néző... 1703. június hó 14-én a magyar határra ért. Leírhatatlan lelkesedés fogadta őt. Személyesen vezeti most már a mozgalmat.

Ez év nyarán 200 éve lesz annak, hogy II. Rákóczi Ferenc magyar földön a magyar szabadságharc vezérletét átvette. Távol áll tőlem e szabadságharc nyolc évi történelmét előadni — több jeles történetírónk és mint ezeknek e tárgyban határozottan legjelesebbike, városunk ősz képviselője, Thaly Kálmán, oly behatóan és páratlanul dolgozták azt fel, hogy tisztán csak leírására kellene szorítkoznom és azonfelül messze túllép-ném azt a keretet, melyet az érdemes Csokonai-kör megtisztelő meghívása számomra kijelölt.

Nem történelmet akarok tehát előadni, bizom ezt más, hivatottabb egyé-

nekre. Csak II. Rákóczi Ferenc emlékezetének kívánok szentelni néhány igénytelen szót, melyeknek fogyatékoságát pótolja bőségesen m. t. hallgatóim lángoló hazafisága és lelkes tisztelete.

Bár idegen földön nevelkedett II. Rákóczi Ferenc, bár német ruhában járt fiatal korában, mint Beresényi Miklós róla írja, szívében mindig fájó részvétet keltett a magyarság romlása. Magyar vért, nemzeti érzését, hazafias lelkületét nem vesztette el soha. Rákóczi vér folyt ereiben. S mikor látta a forrongó, a háborgó Magyarországot, mikor meggyőződött a mozgalom önzetlen, hazafias, nemzeti törekvéseiről, akkor testestül lelkesül neki szentelte minden erejét, minden idejét. Családi tűzhelyét, magyarságát védte a kuruc; eszménye Magyarország önállósága, anyagi, szellemi virágzása, a magyarság szabad fejlődésének biztosítása volt. Ez az eszmény mindig élt II. Rákóczi Ferenc lelkében.

Recrudescunt diutina inditi Regni Hungariae vulnera — megújulnak a dicsőséges magyar nemzetnek régi sebei, így kezdi meg kiáltványát 1703. június 7-én Rákóczi és a magyar nemzet sohajai birták reá, mint maga bevallja, hogy fegyver nélkül, hadsereg nélkül, pénz nélkül álljon az őt kérelmeivel ostromló pórhad élére. Megjelenésekor megmozdult a magyar föld egész Budáig.

A nemzeti érzés elemi erővel tört ki mindenütt és még a legnémetebb városokba is behatol és mint Bethlen írja: „Áprilban 70 talpással kezdték, májusban 700, júniusban 7000, decemberben 70 000 számba nőtt.”

Rákóczi táborában csekély kivétellel az egész ország állott. S talán semmi sem világítja meg jobban Rákóczi törekvésének jogosulását, mint az a tény, hogy I. Lipót király halálos ágyán József király fiának lelkére kötötte, hogy okvetlenül megbéküljön a magyarokkal.

Rákóczi sikereit megörökítette a történelem. Egész a trencsényi csatáig győzelem győzelem után következett és már nemcsak egész Magyarország és Erdély hanem Bécs kapui, Morvaország, Styria látták az ő diadalmas csapatait.

Mindamellettsóha sem bizakodott el sikereiben. Soha sem állott engesztelhetetlen alapon. Meg volt benne a békevág, csak hogy erről a békéről meg voltak a maga fogalmai. Ugy okoskodott, hogy a magyarok nem foghatnak minden pillanatban fegyvert s most le nem tehetik, míg igazi békét s kezeséget nem kapnak, hogy ez a béke tartós és háboríthatatlan marad. Már nagyon sokszor esalták volt a magyarokat. Már elégszer nem tartották azt, mit a magyarnak ígértek, minthogy feltétlenül, biztosíték nélkül feladta volna a küzdelmet akkor, mikor ez a legdiadalmasabb volt.

Önzetlen honszeretete, érdeknélküli hazafisága oly tisztán, oly fényesen ragyog, mint az égi nap. S a ki sárral dobálja tiszta nevét, csak arról tesz tanubizonyoságot, hogy tulajdon lelke erkölcsileg romlott és azért nem látja másban az önzetlen tisztaságot, mely maga lelkében nincs meg.

Csak 26 éves volt, mikor a nemzeti mozgalom élére került. Magas termetű, szép arcvonású, előkelő külsejű, barátságos megnyerő modoru férfiú volt. Rangot olyan előkelőt, vagyont oly dusat örökölt, melyet fokozni, gyarapítani már alig lehetett. Thaly Kálmán szerint jószágainak kiterjedése 1 millió 200 000 hold, 120 négyszög mértföld volt. De

örökölt szenvedést, keserűséget még többet, mint vagyont. Atyját — mint említettük — nem ismerte, gyermekévei nagyrészt komor harci zajban teltek el, korán elszakították édes anyjától, nővérétől, később nejétől és gyermekeitől. Idegenek között nőtt fel és élete legnagyobb részén át nélkülözötte a családi kör melegét. Ezt fájdalmasan érezte annál inkább mert a szív és érzés embere volt. Impossibile tam cito oblivisci — lehetetlen oly hamar felejteni, mondá már gyermekkorában, mikor idegenbe vitték. Nem is feledett, átérezte sorsának egész tragikumát és az élet hiuságaiból nem akart vigaszt és szórakozást meríteni. Kitünő nevelésben részesült, hat nyelven beszélt, kitünően tudott írni nemcsak magyarul, de latinul és franciául is. Sokat tanult, ismereteit mindig gyarapította, izlését művelte, kitünően forgatta a tollat, a zöld asztalnál elragadó szónok, a haremmezőn bátor katona és a mellett széles látókörű ügyes diplomata volt, fogékony minden emberi szenvedés és nyomorúság iránt. Fejedelmi hivatását a leglelküismeretesebben betöltötte és fáradhatatlanul tevékeny életmódot folytatott Munkáckedve ki nem merült soha s ha kellett éjjel-nappal dolgozott. Korán kelt és mindjárt a munkához fogott. De ha kellett, káprázatos fejedelmi fényvel is tudott fellépni. Udvarában minden a legrészletesebben volt rendezve. Békés időkben a kitünő fejedelem mintaképe lett volna, — de abban a zivatáros korszakban, melyben Magyarország sorsát vezette, kevéssé érvényesíthette egyéniségének sajátos, legjellemzőbb vonásait. Arra látszott teremtetve lenni, hogy meggyőződésének áldozata, politikai hitvallásának vértanúja legyen. Egy nagy eszmének élt és érte áldozta fel magát.

Diadalmas utján 1707-ben Maros-Vásárhelyen „az egész magyar haza képeben” a haza atyjának nevével tisztelték meg Rákóczit. De még ugyanezen évben az ónodi, vagy jobban mondva Sajó-Kőrösi országgyűlésen keserű panaszokra fakad Rákóczi. Nemcsak, hogy pénzt oly nehezen szavaztak meg a rendek, hiszen maga Rákóczi helyesen mondja: „még csak bikfalevelet is nem örömezt ad a magyar parasztnember, nem hogy pénzt adna morgás nélkül.” Mert bármennyire is imádták Rákóczit, pénz dolgában egyre akadékoskadtak. A turói körirat tárgyalása nagyon elkeserítette. „Édes nemzetem — kiálta elkeseredésében Rákóczi — hát ezt érdemltem sok szenvedés, házám ügye mellett való fáradságom után? Vagy öljetek meg, vagy nyeljen el a föld később vagyok az országgyűk szegletiben megvonnom magamat, mintsem remélt köszönet helyett tiránusnak mondatnom.”

Nagy lelkek rendes sorsa, kortársainak hálátlansága Rákóczit sem kimélte meg, — de nagy lelkek módjára tülekedett ezen Rákóczi és folytatta tovább, amit megkezdett. Sőt nagyszárnyalásu tervekkel foglalkozott.

A trencsényi veszített csata azonban (1709. aug. 3.) döntő volt. Maga Rákóczi panaszkodik: „A szerencsétlen trencsényi nap után semmi sem sikerül többé.” Valóban végleg elgyengült a mozgalom és a nemzeti ellenállás rohamos hanyatlásnak indult. Franciaország már csak igen kevéssé támogatta, a portát hiába kérte, Lengyelország cserben hagyta, Oroszország irásban vállalt kötelelességeit nem teljesítette. Az ország maga annyira kimerült, olyan inségre, olyan szegénységre jutott, hogy a hadviseléshez szükséges eszközöket nem bocsáthatta rendelkezésére.

Kivált a felső vármegyék egyre panaszkodtak a „szegénység tehetetlensége” miatt. A szörnyű tél, később a pestis még csak fokozták a bajt. Eloszlott, elszéledt a kurucság. A nyalka kuruc bátonosan énekelte:

Régi időm elmúlt,
Most másképen fordult
Szomorú az én sorom.

Mindenki csak a békére gondolt. Mindenki csak egy nem: Rákóczi! Peter cár hitettegette — bizott benne. Személyesen akarta felkeresni és 1711. február hó 21-én a vereckei szorosból kelt levelében Károlyi Sándornak írja: Kedves hazám boldogulásának munkáját kezében teszem le. Bucsut veit hazájától — búcsut abban a reményben, hogy nagy hadsereg élén visszatér nem sokára. Az orosz szövetség büvkörében élt Rákóczi — de ez életének legkínosabb, legkegyetlenebb csalódása volt. A cár látván, hogy a politikai viszonyok megváltoztával Rákóczit fel nem használhatja önös céljaira, oly durva barbársággal bánt el vele, hogy a fejedelem 1711-ben azt írta Beresényinek Ugy considerálok ezt a monarchiát, mintha soha sem ismertem volna.

Azalatt itthon megvolt a szatmári országgyűlés — meglett a szatmári béke. Rákóczit hiába kérték, hogy térjen hazára maga soha sem gondolt a visszatérésre. Bujdosó lett. Itt hagyta gyermekeit, kincseit, királyi vagyonát, hazáját.

A merre tenger zug,
A merre a szél jár,
Csíflag hanyatlak
Ott nyugszom meg én már.

Rodostó lett utolsó állomása. Rodostó! Mennyi honszerelmem, mennyi törtéremény, mennyi bánatos emlék, mennyi szent kegyelet van e névhez fűzve 184 év óta. Bujdosók tanyája, mártírok temetője! A délkeleti szél sokáig hordott onnan bus sohajtásokat az elárvult, távol hazába s mikor a sohajtások örökre elnémulának, s a hontalan bujdosók könyveseppeit az angyalok fölszedték és ők előbb látták meg a menyországot, mint Magyarországot, — akkor a honfiai kegyelet titkon borongva szállt a törhetetlen alvűség ama dicső értanunak sirhantjához, idván emlékeket s tőlünk tanulva honszerelmet nehéz időkben, sulyos megpróbáltatások éveiben írja oly szépen és helyesen Thaly Kálmán.

Utolsó nyugvóhelyét Konstantinápolyban lelta II. Rákóczi Ferenc a galatai róm. kath. templomban, mely francia védnökség alatt a lazarist-atyák gondjára van bízva. 1735. április hó 8-án 59 éves korában hagyta el e világot és megtaálta mint sirirata mondja, a sirban azt a nyugalmat, melyet az életben nem lelt és az ugyanott eltemetett édesanyjának csak halála után lett visszaadva.

* * *

Rákóczi szelleme azonban él és fog élni, míg magyar él.

II. Rákóczi szelleme az istenesség, a mély, a buzgó vallásosság szelleme volt. Békében és háboruban, otthon és idegen földön, szerencsében és szerencsétlenségben soha sem hagyta őt el. Gazinte, beneső hite, Egyenesen megható amit emlékirataiban, melyeket külön emlékirataiban, melyeket külön ajánló levélben „az örök igazsághoz” Istennek szentel lelkének legmélyebb titkaiból ír, — megható az ő imádsága, melylyel az ő Urának Istenének orcáját minden nap engesztelni szokta, — megható, mit 1732. október 27-én alkotott végrendeletében ír: „Uram köszönöm Tenéked,

hogy elvevém tőlem a fejedelemséget és mindazt, mit a világ javaknak nevez és hogy meglátogattál engemet mindennemű szomorúságokkal ellenkezésekkel, üldözésekkel, gyaláztatásokkal, rágalmaztatásokkal, melyeket a világ nagyjaitól szenvedtem. Mindenek felett pedig hálát adok neked, hogy oly erős ragaszkodást öntöttél belém állapotom kötelelőségéhez, miszerint elhagyván a csendes és nyugalmas élet édességeit, lelkeimmel és természetes büszkeségemmel ennyire ellenkező országba eljőjtek, mert itt adál nekem alkalmat arra, hogy e büszkeséget megtörjem, hogy lemondjak az emberi elme hű számításairól, a véges ész tanácsairól és a földi hatalmakban való bizodalomról és ne vessem másban reményemet, mint Gondviselésed könyörületes vezérlésében, egy szóval: hogy csak azt akarjam, amit Te akarsz. Mily megható, mit ugyancsak végrendeletében ellenségeiről ír: „Nem panaszkodom reájok Uram és ne vedd otybá, mintha gonoszak akarnék azoknak is, a kik azt óhajtják vala, hogy a keresztény fejedelmek birodalmaiba való belépéssel el legyen zárva ellőttem — mivel a Te ítéleteid voltak azok fölöttem s az emberek csak végrehajtóik valának. És látod is én Istenem hogy én mindnyájokat szeretem a Te szerelmedben; Kérlek bocsáss meg azoknak, kik engem leginkább üldöztek és rágalmaztak. Mert bizonyára azt hitték, hogy igazságosan cselekszenek és ha az ő tudatlanságuk nem menthető előttd bocsáss meg nekik, könyörgök, mert bátran mondhatom, hogy nem tudták, mit cselekvének” Mily fenkölt vallásos gondolkodás és érzés.

II. Rákóczi szelleme az elfogulatlan őszinte türelem szelleme volt. Maga hitbuzgó, erős katolikus volt teljes életében, komolyan vette vallási kötelmeit, azokat még a táborban is lelkiismeretesen teljesítette; majdnem minden nap misét hallgatott, maga böjtölt, de másokat nem böjtöltetett, mindig udvari pap volt körülötte. Rodostóban külön házi kápolnát, díszest és fényest épített. Magas, világos és kápolnának jó magas építmény mint az ott járt Thaly Kálmán írja és így folytatja a megmaghatóan jellemző Magyarország védaszszonyának, a Boldogságos Szűznek szentelve. „Leírhatatlan érzelmekkel — írja tovább Thaly Kálmán — meláztunk el e szent helyen melynek falai között naponta, annyi éven át bocsátá az egek Urához buzgó imát a földi reményeiben csalódott, de azért nagylelke böles nyugodalmában mily vallásos érzületében az isteni gondviselés kifürkészhetlen utaival és a világgal kibékült bujdosó fejedelem Rákóczi mindjárt Rodostóba telepítése rendeztetett be itt kápolnát. Ugyanis mikor mar 1720 majus 28-iki levelében melyben a fejedelem házi rendtartását vázolja — így ír: Reggel 6 órakor dobolnak és akkor a fejedelem felöltözik, azután a kápolnába megyen és misét hallgat. S ismét: Délután harmadfél órakor a fejedelem csak magánosan a kápolnába megyen és ott vagy három óráig. Így Thaly Kálmán (Thaly Kálmán Rodostó és a bujdosók sirjai Budapest, 1889. 41—42 l.

Rákóczi pedig maga már említett végrendeletét azzal fejezi be. Az apostoli és római katolika anyaszentegyház szent hitében, a melyben a te végzetlen irgalmasságodból születtem — akarok meghalni. Hiszem mindazt, amit ez tanít és könyörgök Tenéked . . . hogy a Te kegyelmedben mulhassak ki és utolsó helyeltemmel is a Te szerelmednek jelöl tanusítsam.

És oly mély, oly rendithetetlen meggyőződése mellett soha sem volt elfogult máshitűek iránt. Emlékirataiban találóan jellemzi saját hitsorsosait és még azon gyanúsítással szemben is, hogy nem őszinte, igaz katolikus soha sem engedte magát letereltetni az igazság, a méltányosság, a törvényesség utjáról.

Az egész hadsereg — így írja emlékiratában (Ráth K. és Thaly K. II. Rákóczi Ferenc fejedelmi emlékiratai, Pest 1866. 63 l.) alig tizedrészt kivéve kálvinistákból állott s a tiszteletlenség, melyet papjaink irányában mutattak, még a pártomon levő nagyok szemében is úgy tűnt fel, mint a katolika egyház üldözése. Azonban a szabadság helyreállításáért fogván fegyvert, szigoruan végre kellett hajtani, amit a törvény parancsolt s jó eszközökkel rendezni s javítani, ami még nem volt rendben. Midőn ily esetekben indulatosságot nem mutatam, erőszakot nem követtem el és inkább keresztény szeretetre, a kölcsönös türelemre buzdítám embereimet, nem helyeslélvén, hogy a lelkiismeret dolgában erőszak használtassék, azzal vádoltak, hogy a nem katolikusokat pártolom, s csak tettett és színlelt vallásom van.

A szécsényi gyűlésen szóba kerülvén, a vallásügy, a rendek kívánságainak az 1608. 1649-iki jogalapot vette fel. Táborában, környezetében mindenki egyformán érezte magát, mert egyformán érzett Rákóczi és mindenkiel szemben. Erte rajongott jóval több nem katolikus, mint katolikus emléket áldja katolikus és nem katolikus egyaránt, zászlaja alatt egyforma lelkesedéssel küzdött mindenki, neve varázsige lett az egész magyar nemzet előtt.

Rákóczi szelleme a minden önérdeket kizáró, tiszta, őnzellen hazafiság szelleme volt. Hazájaért mindent tudott tenni, áldozni, szenvedni, tűrni, a maga hasznát nem kereste soha, a maga érdekét nem nézte soha.

Valamint az ügyet nem dicsőségért gazdagulásért vettem fel, ugy a nyomorúságok félelmétől azt el nem hagyhatom — írja Károlyi Sándornak.

Rákóczi szelleme a tiszta magyarság szelleme volt. Valami varázshatalom volt lényében, fellépésében, nevében. Magyar lett szellemének hatása alatt mindenki és pedig nem az erőszak utján, hanem azon rajongásig menő szeretet által, melylyel személyét és nevét kísérték.

Rákóczi szelleme a szabadság szelleme volt — szabadság, nem kegyelem kellett neki, az a szabadság, mely hazai törvényeinkbe ősi alkotmányunkban rejtett az a szabadság, mely életeleme a magyarnak, mely lélköre a magyar léleknek, mely követelménye a magyar szíveknek!

Pro libertate — a szabadságért nemcsak zászlaján, pénzein ragyogott, de ez volt minden tevékenységének vezérszilaga, minden működésének programja.

Ez talán magyarázza meg legjobban hogyan lehetett és lehet Rákóczinak annyi ellensége és hogyan lehetett és lehet, hogy emberöltőről emberöltőre még számosságban őrizték hűséges és szeretettel emléket. A szabadság ellene Rákóczi ellensége, — a szabadságért hevülő szív Rákóczit el nem felejt.

Ne is felejtjük soha Rákóczi nevét, ne engedjük soha, hogy Rákóczi szelleme kivesszen e nemzeiből és magyar marad a magyar, míg csak él.

Ápoljuk Rákóczi szellemét, kegyelettel áldozunk emlékének, tisztelettel és hűd lattal adozunk nevének.

S ha volna még egy kívánságunk,

az volna forró óhajásunk, hogy a leg-
alább a nagy bujdosó fejedelem hamvait
a szentelt hazai földben pihenni lássuk,
magyar földön birjuk földi maradványait
Oda zárandokolna a nemzet hálás kegye-
lettel és hűséges szeretettel, hogy nem-
zedék nemzedék után Rákóczi sirjánál
megtanulja mindig lángolóbban szeretni
édes hazáját, magyar szabadságát — ta-
nulja az önzéstelen, áldozatkész hazafisá-
got, a testvéri egyetértést, igazi, őszinte
türelmet, azt a mélységes, vallásos érzü-
letet, hogy számos évszázadokon át tel-
jesüljön Rákóczi lelkének édes álma: egy
nagy, erős, boldog, szabad Magyarország.

H I R E K.

M á r c i u s 15.

Szabadságharcunk első szent napjá-
nak évfordulóján ünnepi istentisztelet
lesz az összes felekezetek templomaiban.
A hivatalos hálaadást az ev. ref. nagy-
templomban tartják meg, melyen részt
vesznek: a városi tanács Kovács József
polgármesterrel, a megye Puky Gyula
főispánnal élén és a többi hivatalok fő-
nökeik vezetése mellett.

A mai napon Debrecenben a követ-
kező hazafias ünnepek lesznek:

A debreceni főiskola tanári kara
délelőtt 9 órakor rendezi ünnepét a fő-
iskolai oratóriumban;

A felső kereskedelmi iskola délelőtt
9 órakor az intézet dísztermében.

A helyb. izr. iskola délelőtt 10 óra-
kor a fiúiskola tanácstermében.

Az állami főreáliskola önképzőköré
10 órakor a főreáliskola helyiségében.

A közigazgatási tanfolyam hallga-
tósága 11 órakor a vármegyeház dísz-
termében.

A helybeli gör. kath. iskola 11 óra-
kor az iskola helyiségében.

Főiskolai Magyar Irodalmi Társulat
délután 2 órakor a főiskolai Petőfi szo-
bornál — fél háromkor a főiskola udva-
rán, 3 órakor a Szabadság szobornál és
4 órakor a városháza előtt.

Az ev. ref. felsőbb leányiskola d. u.
fél 4 órakor a Dóczy-intézet nagytermé-
ben.

A depr. ev. ref. tanítóképző ifjusága
délután 5 órakor a főiskola dísztermé-
ben.

Az iparos ifjuság önképző egylete
5 órakor az Iparos Otthon dísztermében.

A kereskedő ifjak társulata 5 óra-
kor a kereskedelmi akadémia dísztermé-
ben.

A kegyes tanítórendi főgimnázium
délelőtt 9 órakor a gimnázium nagyter-
mében.

Ezenkívül ünnepet rendeznek a
Svetits-intézet növendékei az intézet
nagytermében, továbbá a róm. kath.
elemi fiú és leányiskolák növendékei,
ugyancsak az intézet nagytermében.

A mai napnak egyéb hazafias vo-
natkozásu eseményei:

Délelőtt 10 és fél órakor népgyűlés
a városháza udvarán.

A Petőfi dalkör gyönyörű műsoru

hazafias estéje a Bika szálló dísztermé-
ben este 7 órakor.

A 48-as honvédek bálja a korona
dísztermében este 8 órakor.

A Csokonai-kör Rákóczi-ünnepé.

— márc. 15.

Az első Rákóczi-ünnepet nálunk
rendezték, tegnap este a Bika dísztermé-
ben.

A Csokonai-kör avatta a báltermet
a hazafias kegyelet és hódoló emlékezés
templomává.

Szép közönség gyűlt össze. Igazán
kár, hogy a városi hatóságot nem láttuk
ott és általában inkább a női szívek nyil-
tak meg Rákóczi nevére; a debreceni
társadalom előkelő férfi-táborá ki tudja
merre bujdosott.

A debreceni dalegyesület nyitotta
meg az ünnepet gyönyörű énekével. A
Hej Rákóczi, Beresényi kuruc dalt adta
elő remekül.

Az ünnepi beszédet dr. Wolafka
Nándor vál. püspök tartotta. Értékes
történelmi tanulmány ez, mely nagy ha-
tással volt a püspök lelkes előadásában
a közönségre. A tartalmas és rendkívüli
tetszéssel fogadott művet egész terjedel-
mében a Szabadság más helyén találja
az olvasó. Wolafka püspököt hazafias,
lángoló előadásáért tüntetően megélje-
nezték.

Riadó éljenzés, taps bőven jutott
Jánossy Zoltánnak is, a költő papnak,
aki Rákócziról szerencsés órában írt tü-
zes költeményét szavalta. Lobogott, izzott
a költő lelke a vers minden betűjében
és természetesen lángra gyújtotta hallga-
tóit is. A szép költemény két vers-
szaka ez:

Idégen földben ott éri halála,
Idégen porban ott porlad a teste.
Ugy-e magyar nép, ez a méltó hűla?
Ugy-e magának a javát kereste?
És a hazának és a szabadságnak
Judása volt és ellensége volt?
Törvénykönyvében magyar igazságnak
Ott a nevére a fekete folt.

Mit ünnepeltek? emléken gyalázat!
Mit ünnepeltek! kinn porlad a esontja!
Lángol a szívem és haragra lúzad
És mint a vulkán tüzes árját ontja.
Adjatok helyet honi földben néki.
Kik egybe gyűltek ünnepelni most
S a törvénykönyvből nosza tépjétek ki
Azt a gyalázó hitvány papirost.

Géresi Kálmán, a Csokonai-kör el-
nöke következett ezután. Debrecen és a
debreceni viszonyokat ismertette a Rá-
kóczi-szabadságharc elején, alapos tudás-
sal és részletességgel.

Végül a debreceni dalegyelet Rácz
Károly zenekarának muzsikája mellett a
Rákóczi-indulóval fejezte be a sikerült
ünnepet.

A népgyűlés előrajza.

— márc. 15.

Ma délelőtt fél 11 órakor lesz a
városháza udvarán az a népgyűlés, mely
tiltakozni fog a katonai javaslatok ellen
és küldöttséget indít Budapestre.

A népgyűlés részletes előrajza a
következő:

1. Himnusz. Éneklük a dalos egye-
sületek.

2. Elnöki megnyitó. Elmondja Már-
ton Imre az intéző bizottság elnöke.

3. Papp Elek orsz. képviselő beszél.

4. Bakonyi Samu orsz. képviselő
beszél.

5. Határozati javaslat.

6. A főiskolai ifjuság nevében
Görömbey Péter beszél.

7. Tóth Kálmán ipartestületi elnök
beszél.

8. Sebes Dénes orsz. képviselő
beszél.

9. 10 Szónoklatok.

11. Elnöki záróbeszéd.

12. Szózat. Éneklük a népgyűlés.

*

A rendezők úgy tervezték, hogy
a küldöttség szerdán hajnalban külön
vonaton és mesés olesón utazzék a fő-
városba.

De a külön vonat elmarad. És a
küldöttség kedden este 10 óra 26 per-
kor a rendes éjjeli vonattal megy fel
Budapestre. Az utazás költségeiben nincs
semmi féle mérséklés. A rendes zóna-
árakat kell fizetni. Vagyis a jegy ára
Debrecenről Budapestig első osztályon
16 kor. 20., második osztályon 10 kor.
80 fil. és harmadik osztályon 7 korona.
Vissza természetesen ugyanennyi. A vo-
nat szerdán reggel 5 óra 55 perckor ér-
kezik a fővárosba. Menettérti jegyet nem
adnak; haza tehát kiki tetszése szerint
bármikor bármelyik vonattal jöhet.

* Istentiszteletek. Ma vasárnap a
következők tartanak istentiszteletet: Az
ev. ref. nagytemplomban Könyves Tóth
Kálmán lelkész, a Kossuth-utcai tem-
plomban Biró Ferencz s. lelkész, az is-
potálytemplomban Jánosi Zoltán lelkész,
a csapó-kerti imaházban Kovács János
népiskolai felügyelő, a szegényházban
Hajdu Zsigmond püspöki titkár. A róm.
kath. templomban reggel 6 órakor misét
mond Nyári Ignác, 7 órakor misézik Pák
Emil, 8 órakor szent mise a főgimnázium
részére, 9 órakor ünnepi nagy misét tart
Wolafka Nándor dr. püspök, ezután szent
beszédet mond Nyári Ignác, háromnegyed
11 órakor misézik Molnár K. Dezső, a
misen részt vesznek a Svetits zárda nö-
vendékei s az elemi iskolák, fél 12-kor
misézik Szabó István. Délután keresztény
tanítást tart Wolafka Nándor dr. püspök
3 órakor pedig keresztuti ájtatosság és
rózsafüzér lesz. D. u. 5 órakor a Szent
József társulatának évforduló ájtatosságát
tartja Wolafka Nándor dr. püspök, a ki
ez alkalommal szent beszédet is mond.
Az ágost. hitv. evang. templomban dél-
előtt 10 órakor Materny Lajos főesperes
tart ünnepi istentiszteletet. — A görög
kath. kápolnában reggel 6 órakor isteni
tisztelést tartanak, délelőtt 9 órakor
szent mise, délután fél 3 órakor keresz-
ténytanítás lesz, 3 órakor pedig vecsernye
és utána szent olvasó.

* Képviselők Debrecenben. Tegnap
este több országgyűlési képviselő érke-
zett Debrecenbe, akik részben kerülete-
ikbe utaztak, részben ide jöttek a nem-
zeti ünnepre. Haza érkeztek Dobiecki
Sándor és Bakonyi Samu; Debrecenben
időztek továbbá: Rákosi Viktor, Sebe-

MICHELSTÄDTER UTÓDA

Piacz-utca 40. szám alatt, a Hungáriával szemben.

Tavaszi czipő különlegességek nagy raktára.

Dénes, Papp Zoltán, Benedek János képviselők.

* **A Petőfi dalkör** ma esti ünnepélye iránt oly nagy az érdeklődés, milyenre még nem volt eset s azt hisszük, a Bika díszterme színültig meg fog telni, hazafias közönséggel. A páholyok már mind elkelték a vacsorajegyekből pedig csak vagy 20 drbot adtak át Németh András vendéglősnek, kinél még lehet váltani, mert el van készülve több száz vendégnek az ellátására is. A Petőfi dalkör tagjai egyébként jól kiveszik részüket a Március 15. megünnepléséből. Délelőtt a népgyűlésen vesznek részt a hazafias énekek eldalolása által, délután 2 órakor a Petőfi főiskolai szobránál a Petőfi-dalkör énekel két darabot és koszorút helyez a szoborra. este 7 órakor rendezi a dalestét, melyen dr. Varga Lajos Lenkey hadnagya című Petőfi verset szaval, Komlóssy Miklós pedig az amerikai szabadságszeretetről tart felolvasást. Azt hisszük ez a mulatság nemcsak erkölcsileg fog sikerülni, hanem a Március 15-diki alapnak is juttat néhány korona jövedelmet.

* **Az Iparos-kör Rákóczi ünnepe** Tegnap este 6 órakor tartotta gyűlését az Iparos-kör Rákóczi-ünnepének előkészítő-bizottsága Serly Ede köri elnök és Biczó Gyula a rendező-bizottság elnökének vezetésével. Az előkészítő tanácskozáson megállapították az ünnepség műsorát, mely nemcsak változatos, de minden részében érdekes és értékes lesz. A műsor teljes terjedelmében a következő:

1. Rákóczi nyitány, Kéler István. Előadja a műkedvelő zenekar Pásztor Gyula karmester vezetésével.
2. Hazafias szavalt, előadja Kincses László hittanhallgató.
3. Ének, előadja a városi nagy dalárda.
4. Felolvasás, tartja Szávay Gyula keresk. és iparkamarai titkár, a Petőfi-társaság tagja.
5. Kuruc dalok. Előadja a műkedvelő zenekar Pásztor Gyula karmester vezetésével.
6. Alkalmi felolvasás, tartja dr. Boldizsár Kálmán.
7. A mariselli cigányok. Szavalt, a műkedvelő zenekar kísérete mellett előadja Varga Domokos hittanhallgató.
8. Énekszám, előadja a városi nagy dalárda.

* **Oláh Károly** közművelődési tanácsos tegnap délben érkezett haza Debrecenbe s megkezdte hivatalos működését.

* **A Székely Társaság** ma d. e. 11 órakor a Jogász és Tisztviselő kör helyiségében választmányi ülést tart, a melyre a választmányi tagokat ez uton is meghívja az elnökség.

* **Felolvasás a máv. gépjavitó telepén.** Rendkívül tanulságos és érdekfeszítő felolvasást tart hétfőn délután 5 órakor Siegmeth Károly máv. főfelügyelő, üzletvezető helyettes a debreceni gépjavitó műhely telepén. A felső Tisza-vidék vadregényes helyeit fogja ismertetni, s felolvasását mozgó fényképekkel teszi szemléltethetővé. Hétfőn délután az államvasuti tisztikar számára tart felolvasást, kik külön vonaton mennek ki a gépjavitó telepre. Ertesülésünk szerint kedden megismétli Siegmeth Károly felolvasását, a

gépjavitó munkásaival ismertetve meg a szép felső Tisza vidékét.

* **A műpártoló egyesület** jövő április hó 8-18-ig rendezendő tárlata iránt egyre nagyobb az érdeklődés s az előjelből ítélve a műkedvelők tárlata nagyon szépen fog sikerülni. Eddig több mint 35 jelentkező van akik legalább 60-70 festményrel és festett dísz tárgyakkal vesznek részt a kiállításon. A műkedvelő fényképészek még nem jelentkeztek, miután egyetemlegesen akarnak részt venni és pedig külön csoportban s e tárgyban e héten üléseznek Acél Géza elnöke alatt. Az egyesület igazgatósága (Mester utca 26.) és Csikos Sándor dr. elnök címén jelentkezéseket április hó 4-ig fogad el.

* **Debreceni jogász keringője.** Ritka tánc darab részesült oly kedves fogadtatásban, mint Székely Árpád joghallgatónak esinos és dallamos Margit keringője, a mely a farsangon a legelőnkebb tetszésben részesült. Majelent meg a könyvpiacra igen izléses kiállításban. ára 1 korona. Kapható minden könyvkereskedésben. Igazán szép keringő. A fiatal szerző feljogosítana, hogy tőle még több jó talpalávaló tnyot ándaraberünk.

* **Anyakönyvi hírek.** Az elmúlt hét folyamán születtek Debrecenben összesen 35-en, ebből 20 fiú és 15 leány. Elhaltak a múlt héten 31-en, szaporodott tehát Debrecen népessége 4 lélekkel. A tegnapi napon elhaltak: özv. Spitz Sámuelné sz. Handelsmann Róza izr. magánzó 78 éves Gombos István ev. ref. kefégyári munkás 15 éves, Magyar Eszter ev. ref. 1 hónapos, Szappanos Imre Antal róm. kath. 4 hónapos, Hangyási József ev. ref. 12 hónapos, Kardos Erzsébet ev. ref. 9 hónapos.

* **Völegények és menyasszonyok.** Böjt beálltával ugyancsak megcsappant az eljegyzések és házasságkötések száma. Az elmúlt héten a multakhoz képest nagyon kevesen kopogtak be az anyakönyvvezetőkhöz. Egyébként a következő eljegyzéseket jelentették be az anyakönyvi hivatalnál: Micheltstedter Sámuel papirkereskedő eljegyezte Reich Veronkát Nagyrádról, Pásztor János napszámos Vértesi Esztert, Sándor János napszámos Nagy Zsófiát, Batiz Károly szabómester Bagdy Mária, Márki Jenő állami gazdasági segéd tiszt Thánhoffer Annát, Fried Sámuel földbirtokos és bérlő Rosenfeld Fridát, Nagy Gábor bérlő Bodnár Zsuzsanna özv. Orosz Mihálynét, Strobach Géza bankhivatalnok Müllner Etelkát, Tóth András hentessegéd Bakó Mária, Bot István földműves Nagy Esztert, Varga György hentesmester Busi Sárát, Pap Mihály városi tisztviselő Szabó Annát, Kohn Hermann könyvelő Róth Rózát Nagyrádról, Ferenczi József jegyzőjelölt Bácsi Erzsébetet, Varkoly Lajos ipartestületi tisztviselő Kacsó Gizellát és Busek József szobafestő segéd eljegyezte B. Nagy Rózát.

* **Házasságkötések.** A múlt héten házasságot kötöttek Keckés József kisbirtokos Némethi Máriaival, Hatvani István kisbirtokos Vértesi Juliánával, Pethő Mihály kisbirtokos Kovács Juliánával, Malkó István kisbirtokos Kis Juliáná-

val, Kovács András napszámos Birinyi Eszterrel, Szabó Lajos kőművessegéd Antal Máriaival, Gutta Lajos bérlő Arany Zsuzsánnával, Gelberger Dávid nagykereskedő Spitz Rózával és Erse Sándor kárpitosszegéd Engi Vilmával.

* **A legjobb hajfestőket** szereket, melyek az arczbőr, a haj és fogak szépítésére szolgálnak, kétségtelenül Czerny I. Antal cég, Bécs, Karl-Ludwigstr. 6. készíti. A kiszolgálás itt oly lelkiismeretesen történik hogy nem mulasztjuk el olvasóink figyelmét ezen cégre felhívni és azt legjobban ajánlani. E már többször arany és ezüst éremmel kitüntetett cégnek gazdag árjegyzéke, melyet kívánatra bárki nek ingyen küld elég érdekes arra, hogy átnézzessék.

* **Kinevezések a debreceni vámhivatalnál.** A pénzügyminiszter Rách Béla vámtisztet vámmellenőrré, Jakó Ferenc vámmellenőrt pedig vámségéd tisztté nevezte ki a debreceni m. kir. fővámhivatalhoz. — Tóth Béla debreceni m. kir. vámgyakornokot a gergyó-tölgyesi m. kir. mellékvámhivatalhoz ideiglenes minőségű ellenőrré nevezte ki a miniszter.

* **Helyreigazítás.** Felkértünk annak közlésére, hogy a finn-estélyen rendezendő éiökép résztvevőinek névsorába Hutiray Palika és Aranka urleányok nevétevédeésből került bele. Készséggel igazítjuk helyre a rendezőség tévédeését.

* **Dr. Schlesinger Miksa** vizgyógyintézte a pozsonyi hegységben Pozsony tekintve remek fekvését, sokféle gyógyeszközöit, az intézetnek legtokéletesebb higiénikus berendezését és modern kényelmét a hasonló „gyógyintézetek“ közt az első közé sorozható. Az elért gyógyeredmények kitünöek, az árak amellelt igen mérsékelték. Hazafias kötelességet teljesitenünk, midön b. olvasóink figyelmét felhívjuk ezen mintaintézetre.

* **A pofon.** A piac-utcán egy jóképű tanyai atyafi erszényt talált. Felnyitotta és valamit értékesnek látszó ékszeret húzott ki belöle.

Ott volt mellette az eredeti számla is jónevű ékszerésztől, a mely bizonyította, hogy az ékszer valódi és meglehetősen drága. Bármily derék és becsületes volt is a megtaláló, egy pillanatra megállt és gondolkozott, mit kellene tenni. Abban a pillanatban egy gyanus alak termelt ott, aki látta a dolgot. Természetesen hamar osztozkodási ajánlatot tett.

— No abból ugyan nem eszel, szölt az atyafi, viszem a rendörséghez.

— Ne vigye bátyám, inkább adjon ide nekem a fele fejében öt pengőt.

A megtaláló nem állt kötélnek, gyanusnak találta már ekkor a dolgot és vitte az ékszeret a rendörségre.

Ott előadta a leletet és elmondta azt is, hogy mire akarták csábítani,

— Jól tette, hogy nem hallgatott rá, — szölt a rendörkapitány — az valami kitanult gazember volt, a ki be akarta csapni. Öt forint helyett inkább egy jó pofont adhatott volna neki!

— Hát szabad? — kérdezte az atyafi.

— Persze, hogy szabad, ilyen gazembernek!

— No hát, ha szabad, akkor adtam is neki két olyan pofont, hogy holta napjáig sem felejtü el.

Szölt a becsületes megtaláló és büszkén távozott.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ az egyedüli elismert kellemetes ízű természetes hasajtó szer.

* **A hitel.** Megáll a magyar a takarékpénz-
ár rácsa előtt. A pénztáros odaszól hozzá:

— Mi tetszik?

— Kinyelmed őrzi a pénzt?

— Én. Mit keres?

— Hát szeretném tudni, jól állnak-e az
szarok? Nem bukik-e meg a takaréknak?

— Nem. De mi köze van ehhez kendnek?

— Nekem? Hát kérem kétszáz szeretnék
venni nyócszáz pengőt.

* **A finn-esték.** Az e hónap 20-án és
21-én tartandó finn-esték rendezőbizott-
sága tegnap értekezletet tartott a város-
házban, a melyen az esték sikere érdek-
ben megtették az utolsó intézkedéseket
is. A próbák a színháznál már hétfőn
délután megkezdődnek s a főpróba pé-
nteken délután lesz. Az első előadásra
már csak támlásszék jegyek, II. emeleti
páholyok kaphatók, de tekintettel arra,
hogy a második előadás műsora teljesen
olyan lesz, mint az első, a kik az első
előadásra már nem kapnak jegyet, minden
meggondolás nélkül válthatnak jegyet a
második előadásra. Jegyek válthatók a
városháza 7. számú szobájában.

* **Nagy népszerűsége és keresletre
keltt azért a yost irógép** az egész világon,
mert amint a New York Herald írja, a
gyár most az éjjeli üzemre is berendez-
kedett, hogy az óriási mérvű beérkező
rendeléseknek eleget tehessen. Az 1903-as
X-es számú modelljének nagy kelete
kívánta a kétszeres produktiót. Bővebb
felvilágosítással készséggel szolgál a
yost irógép részv. társ. budapesti telepe
New-York palota.

* **Köszvényes és csuzos betegeknél**
kitűnő eredménnyel alkalmazzák az or-
vosok a Zoltán féle kenőcsöt, mert ez
még oly betegeknél is, kik évek óta szen-
vednek, pár nap alatt tökéletes gyógyu-
lást idéz elő. Kapható üvegje 2 koroná-
ért Zoltán Béla gyógytárában Budapesten.

* **A pincér iskola ünnepe.** Hazafias
felkes márciusi ünnepet rendezett a deb-
receni pincér szakiskola. A derék pincér
Luk a Hauer Bertalan elnöklése mellett
tartott ünnepen elszavalták a Talpra ma-
gyart, énekeltek a Himnuszt és több szép
tűzes verset adtak elő. Polster Károly
felkes beszédben szólt a nemzeti ünnep
jelentőségéről.

* **A tábla társasvacsorája.** A debre-
ceni kir. tábla és főügyészség tisztviselő-
kara barátságos vacsorát rendezett az
Angol Királynő fehér termében. Az elő-
kelő társaság kedélyes hangulatban szó-
lakozott együtt a késő éjjeli órákig.

x **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner
féle impremált takarmányrépamag a leg-
nagyobb termést adja, hogy konyhakerti
magvaiból a legjobb főzelék és zöldség
terem és hogy virágmagvaiból fakad a
legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle
magvak a legjobbak készletei a legna-
gyobbak és árai igen olcsók.

x **Elismeré legszebb hölgy és gyer-
pek fényképek** Némethi József fényké-
pész műtermében készülnek (Piac-u. 42.)

x **A tavaszi idényre** remek férfi divat
újítások érkeztek, u. m. a legelőkelőbb
gyártmányu férfi, fiu, és gyermek ka-
lapok és sapkák, chickes nyakkendők
1 koronától feljebb, színes és fehér di-
vat ingek, kélerek és gallérok, Buda-
pesti kizárólag újonc férfi cipők, kitűnő
kötött férfi harisnyák, esernyők, sétabo-
tok és francia illatszerék a legnagyobb
választékban olcsó szabott áruk mel-
lett beszerezhetők Fekete Jakab első-
rangú urdivat termében. Debrecen, főter
kiszámla mellett.

* **Ma fekete bakser-csapolás,** villás
reggeli és vacsora különlegesség Márkus
Jenő Dréher sörcsarnokában.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Pályázat rendőrbiztosi állásra.** A
Fülöp András nyugdíjazásával megürese-
dett rendőrbiztosi állásra hétfőn fog pályá-
zatot hirdetni Debrecen város főispáni
hivatala. Az állás 1400 korona évi fize-
téssel 200 korona lakpénzzel és ruha-
általánnyal jár. A pályázatnál igazolvá-
nyos altisztek — a törvény értelmében —
előnyben részesülnek.

× **Teljes tanácsülés.** Kedden délelőtt
10 órakor Puky Gyula elnöklése alatt
teljes tanácsülés lesz a városháza nagy-
termében, a melyen az e hónap 26-án
tartandó városi közgyűlés tárgysorozatát
készítik elő.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Új gazdasági tanárok. A földmivelés-
ügyi miniszter Ormándy János gazdasági
intézőt gazdasági tanintézeti rendes ta-
nárrá, Wolszky Győző intézőségét pedig
gazdasági intézővé nevezte ki a debreceni
gazdasági tanintézethez.

A főiskola Rákóczi ünnepe. Az elő-
készületeitől következtetve a főiskolai
hallgatók által rendezendő Rákóczi-ünnep
méltó lesz a nagy fejedelem emlékéhez.
— Az ifjuságnak sikerült közreműködésre
megnyerni Maróthy Margit ur hölgyej a
Magyar Színház tagját, ki a társulat el-
nökéhez intézett táviratában határozottan
megígérte lejárását. Azonkívül a műsor-
on szerepelni fog Pekár Gyula felolva-
sással, lesz tárogató, szebbnél szebb kórus
verseket fognak szavalni, kórus dalokat
előadni hegedűn. Rácz Károly kitűnő
zenekara is részt vesz az ünnepségen bus
bánatos magyar ábrándokat és kesergő-
ket fog játszani. Szóval a főiskolai hall-
gatók Rákóczi-ünnepe elő méltó érdek-
déllel nézhet a közönség.

RODALOV.

A sasfiók. Rostand második verses
színművét a L' Aiglon-t is lefordította
Abrányi Emil. A mű 400 oldalnál vas-
kosabb kötetben most jelent meg. Mond-
ják, hogy az ősszel a Népszínház fogja
ezt a darabot bemutatni s a szerencsét-
len fiatal reichstadti herceget Káry
Klára a divatos daljáték-énekesnő játsza
benne. Manapság már semmi sem lehet-
etlen. Abrányi Emil fordítása szép, méltó
az alapos ismertetésre. De az több a
soknál, amit Sebestyén Károly műbíró
ír róla, aki rövid hódoló levélben kije-
lenti, hogy Abrányi Emil Arany János
után a magyar költői nyelv egyetlen
nagy mestere. Egyelőre csak annyit jegy-
zünk meg, hogy *A sasfiók*-ban, a fenn-
szárnyaló költői mű fordításában s ma-
gyar nyelv egyetlen nagymestere őtszáz-
nál több idegen szót használ, többnyire
olyant, amelyre a szegény magyar nyelv-
nek van egyértékű jó magyar kifeje-
zése.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Márc. 16. hétfőn: *A kilencedik*, víg-
játék.

Márc. 17. kedden: *A kilencedik*, vígjáték.

Márc. 18. szerdán: *Bob herceg*, daljáték.

Márc. 19. csütörtökön: *Bob herceg*, dal-
játék.

Márc. 20. pénteken: *A finn-est*, színmű-
mák javára.

Márc. 21. szombaton: *Finn-est*.

Márc. 22. vasárnap: délután *Tróly*,
színmű. Este *Paraszthűség*, népszínmű.

— **(Szigligeti bukása.)** A Nemzeti
Színház kegyeletből felújította Szigligeti
egyik híres történelmi szomorujátékát, a
Trónkereső-t és a budapesti lapok azt
írják, hogy ez a darab, melylyel Szig-
ligeti az akadémia Karácsonyi-díjat nyerte
meg s melyre annak idejében annyi szót
és tintát pocéskoltak a műbírók, most
teljesen megbukott. Ebből többen azt a
következtetést állapítják meg, hogy új
szellem, új irány uralkodik a színpadi
költészetben és a régi immár végkép el-
avult. Szerintünk ez tévedés. Szigligeti
bukását csak az okozhatta, mert Szigli-
geti csak jó mesterember volt, műsor-
szállító és nem alkotó költő. Épp így meg-
fognak bukni, sőt soha színre se kerül-
nek pár év múlva a ma divatos, felkapott
felfújt gyarlóságok, a nélkül, hogy ez
valamely irány halálát jelentené. Ellen-
ben az igazi alkotások élnek tovább.
Tulélnek minden divatot és léha áramla-
tot. Még egy megjegyzést teszünk a bu-
dapesti bírálatok egyikére. *Abrányi Emil*
a *Budapesti Napló*-ban azt írja, hogy a
Trónkereső volt Szigligeti utolsó diadala.
Megnyerte vele a legnagyobb irodalmi
babért, de a darab bemutatóját már nem
érhette meg a koszorus szerző. Pár hó-
nappal halála után hozatta színre Paulay
Ede Ez is tévedés. Szigligeti *Trónke-
reső* je 1868 ban nyerte el a Karácsonyi-
jutalom 400 aranyát. Tíz éven át a Ka-
rácsenyi-díjat épp úgy kiadták mindig,
mint a Teleki-díjat. — De 1861-ben ki-
mondta az Akadémia hogy ezentúl csak
föltétlen remek mű nyerheti el a Kará-
csenyi-díjat. S az első ilyen mű volt (az
Akadémia szerint) a *Trónkereső*. Szigligeti
utolsó diadala nem ez volt, hanem a
Valéria című szomorujáték, melylyel
1873 ban nyerte meg a Teleki díjat. Ez
került bemutatásra Szigligeti halála után.

— **(A színház városi kezelése.)** Elm-
lítettük több ízben, hogy a színházi bi-
zottság legközelebb tárgyalni fogja *Oláh*
Károly és dr. *Fejér Ferenc* előterjesz-
tése alapján azt a kérdést: maradjon a
a színház bérlő igazgató alatt? vagy ke-
üljön a város házi kezelésében? De mie-
előtt a kérdést a színházi bizottság eldönté-
szeretné hallani a közönség véleményét.
is. A *Szabadság* ezért itt e helyen és
külön levélben a bérlőkhöz és a színházi
közönséghez fordult: nyilatkozzanak, a
bérlő-rendszer fentartását helyeslik-e vagy
a házi kezelést? Kérdésünkre már többen
megfeleltek és beküldték hozzánk röviden-
megokolt véleményüket. Ezeket a nyilat-

kozatokat közelebb közzé tesszük a Szabadság-ban. Felkérjük tehát a t. bérlő és színházba járó közönséget, küldjék be levelező lapon minél többen véleményüket, hogy a tájékozódás mentül alaposabb lehessen, vajjon a közönség a bérlő-rendszert vagy a házi kezelés mellett foglal-e állást?

— (Színházi hírek.) Ez a hét a műkedvelőké. A hét elején, közepén és végén csupa műkedvelés tölti be a műsort. Hétfőn két előkelő ur vigjátékát mutatja be a társulat. Pénteken és szombaton a Jótékonyosság nevében ügyes rendezőség a finn nemzet műveltségét, dalait, költészetét ismerheti. A vasárnapot a szingizagató szintén műkedvelőknek engedi át. Csak azt az egyet kérjük a művezetéstől, hogy a komoly sajtót ne terhelje olyan színházi hírek beküldésével, hogy ebből meg abból az első próbát? Ez értékes alkotások, új darabok, remekművek bemutatása előtt érdekes lehet; de száraz tegnapi zsemlekről felesleges hivatalos gyászjelentéseket írni a sajtó számára.

TÁVIRATOK.

A királyi palota felavatása.

Budapest, márc. 14. (Saját tudósítónk távirata.) A király április hónap végén néhány hétre ismét Budapestre jön s itt a budai palota új terméiben, melyeket akkor fognak felavatni, nagy fogadót estét fog tartani. Ezen alkalomra Bécsből leutazik a teljes diplomáciai testület.

A király unokája.

Nizza, márc. 15. (Saját tudósítónk távirata.) A király unokája: Windischgrätz hercegné ma koraszülöttet hozott a világra. A hercegné betegágyához megérkezett Pavlik prágai orvosnár.

Budapest, márc. 14. (Saját tudósítónk távirata.) O felsége a király ma táviratot kapott, mely szerint a hercegné a körülményekhez képest jól érzi magát.

A kiegyezési tárgyalások a reichsrathban.

Bécs márc. 14. (Saját tudósítónk távirata.) A reichsrath kedden kezdi meg a kiegyezési javaslatok tárgyalását, mely alkalommal behatóan fogják fejtegetni Ausztriának Magyarországgal való viszonyát. A csehek hír szerint súlyos helyzetbe akarják hozni az osztrák kormányt s szeretnék megakadályozni, hogy Ausztria megtartsa a magyar kormányval kötött megállapodásait.

A beteg honvédelminiszter.

Budapest, március 14. (Saját tudósítónk távirata.) Fejérvary báró miniszter ismét gyengélkedik. Orvosi tanácsra ígyban fekszik s ezért a képviselőház mai ülésen Gromon államtitkárral helyettesítette magát. A miniszter rosszulléte mulékony természetű.

Királysértő író.

Budapest, március 14. (Saját tudósítónk távirata.) Kalmár Antal zenetáncos, a kinek a királyt és a királyi családot sértő közjogi könyvét elkobozták ma a kir. ügyészség vád alá helyezte.

MULATSÁG.

Az Egyetértés dalkör estéje. Fényesen sikerült estét rendezett tegnap az Egyetértés önképző dal- és zeneegylet a Margit-fürdő dísztermében. A terem szorongásig megtelt előkelő közönséggel, többek között ott láttuk Dobieczy Sándor orsz. képviselőt, Podolszky Béla gépjavító műhely főnököt családjával, Pogány Armin főmérnököt és a gépjavító műhely egész tisztikarát. Az Egyetértés tegnapi estéjén bámulattal láttuk, mit tud teremteni a szívélyes összetartás. Legnagyobb elismeréssel kell megemlékeznünk a műsort betöltő számokról és a szereplőkről, kik a legkényesebb zenei ízlést kielégítő tökéletességgel oldották meg feladatukat. Az élvezetes és kedélyes estén résztvevő hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Podolszky Béláné, Szász Istvánné, Angyal Józsefné, Csomor Gyuláné, Orbán Jánosné, Horváth Ferencné, Dancsics Imréné, Osváth Gyuláné, Jászton Jánosné, Mészáros Györgyné, Moll Jakabné, Polk Miklósné, Zöld Lászlóné, Rogge Józsefné, Barna Sándorné, Szabó Sándorné, Biró Gézáné, Kálmánchelyi Kálmánné, özv. Barna Jánosné, Jagort Istvánné, Schneider Mártonné, Ujváry Istvánné, Ujváry Gáborné, Horváth Antálné, Klínger Jánosné, Koczmann Józsefné, özv. Ecsödy Jánosné, Müller Mártonné, Klul Lajosné, Vásárhelyi Gyuláné, Horváth Sándorné, Szobonyi Imréné, Rácz Jánosné, Lázár Gyuláné, Horváth Istvánné, Fábrián Jánosné, Burai Józsefné, Cseresznyés Mihályné, Fajti Béláné, Tenczinger Ferencné, Ötvös Istvánné, Matura Ferencné, Ferenc Andrásné, Busi Józsefné, Kató Imréné, Ferő Gyuláné, Ruttner Károlyné, Kiss Bálintné, Madarász Józsefné, Bordó Józsefné, özv. Cseh Mihályné, Kuk Mihályné, Rác Istvánné, Molnár Jánosné, Nagy Gyuláné, Reiter Miklósné, Eipert Fidélne, Szabó Istvánné, stb. stb.

Leányok: Ormós nővérek, Osváthy Emma, Jászton Mariska, Mészáros Eszti, Behovics Magdolna, Zöld Jolánka, Csugány Eszti, Benedek Ilonka, Barna Ilonka, Barna Rózsika, Ujváry Erzsike, Gömör Erzsike, Alberty Laura, Dely Mariska, Tarnóczy Jolánka, Fábrián Irma, Tóth Margit, Tóth Erika, Nagy Juliska, Tóth Ilonka, Pávai Margit, Borsi Jolánka, Borsi Eszti, Bartha Zsuzsika, Sáfrány Matild, Orbán Rózi, Podolszky nővérek, Némethy Eszti, Máthé Juliska, Szabó Róza, Éles Mariska, Pénzes Mariska, Ács Mariska, Pék Eszti, Bajó Mariska, Bajó Bözsi, Bordó Margitka, Cseh Eszti, Kuk Gizike, Burai Eszti, Liszner Eszti, Madarász Róza, Szabó Eszti, Cseresznyés Mariska, Dávid Eszti, Békési nővérek, Tanczinger nővérek stb. stb.

A Kossuth dalkör első estéje. Debrecen legfiatalabb dalköre a Kossuth dalárda tegnap este rendezte első dalestéjét a Bika szálló dísztermében. Szép közönség jelent meg az új dalkör bemutatóján, mely teljes tudatával igyekezett meghálálni a közönség érdeklődését. — Örömmel láttuk a fiatal dalkörben a jövő egyik életrevaló egyesületét, mely a rendelkezésére álló anyag kifejezése és esiszólásával erős versenytársa lesz a többi debreceni dalárdáknak.

A műsort dr. Bacsó Dezső lelkes megnyitó beszédén és Kaliczky Ernő szép szavaltán kívül a dalárda töltötte be igaz gyönyörűséget szereve a hallgatóságának.

A műsort tánc követte s Kiss Béla talp alá való muzsikája mellett folyt a tánc kora reggelig. A jelenvolt hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Pásztor Sándorné, Kovács Mihályné, Nagy Sándorné, Nagy Józsefné, Rabócki Antálné, Erdős Béláné, Szekeres Lászlóné, Gyenge Andrásné, Kosziczky Bertalanné, Tar Sándorné, Szilágyi Gusztávné, Nagy Lajosné, Ungvári Dánielné, Ormós Imréné, Ottó Henrikné, Németi Istvánné, Zarkai Dánielné, Nemes Ferencné, Király Ferencné, Pál Istvánné, Pesti Jánosné, Rozenberg Simonné, Kőkert Gusztávné, Konez E-né, Bacsó Istvánné, Jóna Mihályné, Marai Sándorné, Bodnár Lajosné, Kaliczky Józsefné, özv. Kovács Istvánné, Megyesi Dánielné, Lechner Jánosné, Kalászi Kálmánné, Pethő Györgyné, Szalkai And-

rásné, özv. Gyöngyösi Antálné, Szatmári Józsefné, Nánassy Józsefné, Tulnik Józsefné, Tóth Lajosné, Károlyi Istvánné, Monoki Lajosné, Jándi Bálintné, Tokaji Istvánné, stb.

Leányok: Pásztor Mariska, Nagy Ilonka, Benedek Annuska, Szekeres Margitka, Kőrösi Erzsike és Juliska, Tar Erzsike, Németi Mariska, Keeskés Eszti, Gyenge Eszti, Behruk Bettike, Zarkai Mariska, Király Juliska, Sárkány Mariska, Pál Zsuzsika, Pesti Juliska, Jeremiás Juliska, Jóna Erzsike, Borus Eszti, Kaliczky Emma, Kovács Mariska, Lechner Mariska, Nemes Eszti, Kalászi Rózsika, Tóth Juliska, Pethő Erzsike és Juliska, Szalkay Mariska, Gyöngyösi Juliska, Szilágyi Eszti, Foltényi Mariska, Vasas Eszti, Tóth Eszti, Jándi Juliska, Csintalan Annuska, stb.

A zeneszámokat az egylet tevékeny kar-mestere Kőkert Gusztáv vezényelte sok tudással.

LEGUJABB.

Budapesti tudósítónk híradása.

A király Budapesten. A király tegnap reggel 7 órakor misét hallgatott, azután nagyobb sétát tett a várkertben. Tizenegy órakor lakosztályába vonult vissza s államügyekkel foglalkozott. O felsége este 6 órakor ebédet adott, s vasárnap reggel az eddigi hírek szerint Gödöllőre utazik kíséretével külön udvari vonaton, s este tőz csak vissza a palotába. Hétfőn általános kihallgatás lesz. A király ezután még csak e hó 19-én, esütörtökön ad kihallgatást, s még az nap este Bécsbe utazik.

Izgatás a magyarság ellen. A tőz-nemzetiségi izgatok csak nem nyugszanak, folyton izgatnak a magyarság ellen. E hó 21-én lesz a budapesti sajtóbírószög előtt Urbán Szvetozár sajtópöre két ilyen izgatásj tartalmazó cikkele miatt s ugyancsak két magyarfaló cikk miatt emelt vádat az ügyészség Novák Antal nyomdász ellen.

Bérharcosok Nagyváradon. A nagyváradai szabómunkások tegnapi gyűlésük után az éjjel egy vendéglőben népes összejövetelt tartottak. A vezetők bejelentették, hogy a mesterek nem teljesítik követeléseiket, mire egyhangulag kimondták a sztrájkot. Ma reggel több munkás a munkát beszüntette. A lakatosok is bérmozgalmat indítottak és követelésekkel ma este foglalkozik a békéltetőbizottság.

Elfogott álezredesné. Bécsben letartóztatta a rendőrség egy Lau Julia nevű sterki születésű szélhámos nőt akit Hammersdorf ezredesné címen furfangos csalásokat követett el s egy bécsi háztulajdonostól 20,000 koronát esalt ki.

Meggyilkolt grófné. Origo Lieta grófné a meggyilkolt milliomosné ügyében a következőket jelentik. Velencéből: A grófné, aki férjétől Rinaldi gróftól elváltan él, a tulajdonát képező Szt. Andrea palota kertjében sétált, a hol Tobbioni nevű jószágigazgatóval megbeszélte vagyoni viszonyait. Hirtelen, hátulról az egyik kertész, Bisnehello Pietro elugrott egy éles baltával és még mielőtt a jószágigazgató megakadályozhatta volna, a grófnő nyakára sújtott vele, oly erővel, hogy a grófnő feje legurult törzséről. A gyilkos megszökött és később jelentkezett a rendőrség előtt önként s azt állítja, hogy bosszúból követte el a gyilkosságot, miután a grófné rosszul bánt vele.

Cselédszükség a kivándorlás miatt. Turóc-Szent-Mártonból jelentik, hogy a környék lakossága, a környékről, mint általában az egész felvidékről tömegesen vándorol ki a jobb idők beálltával. A mezőgazdák aggódnak, hogy maholnap nem lesz ember mezőgazdasági munkára.

Mechanikai

Hímzések

valamint pamut és gyapju áruk csak is

Brosche és Richter

Reichenberg, I. B. első pamutgyárában kaphatók.

Mintakártyák díjmentesen küldetnek.

Üzlet áthelyezés miatt

az összes raktáron lévő föld-, valamint

olajba törött kész festékek, parkett vikszok, szoba padló-lakkok

ugyszintén mindennemű lakkkülönlegességek

Fazekas Kálmánnál

bámulatos olesón

árusítatnak

Debrecen, Hatvan-utca 4. sz.

Magy. kir. államvasutak.

4929/1903. szám.

C. III.

a) (Mérsékelt áru közvetlen menetjegyek Fiume és Bécs között Budapesten át.)

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint Fiuméből Bécsbe Budapesten át és viszont igen mérsékelt áru I. és II. osztályu gyorsvonalu és III. osztályu személyvonalu közvetlen jegyek adatnak ki a következő árakon:

I. osztály	41:20 korona,
II. „	27:20 „
III. „	13:30 „

Ugyancsak mérsékelt árakon Bécsből Károlyvárosra és Zágrábra és viszont is adatnak ki közvetlen menetjegyek.

A menetjegyek 8 napi érvény tartamán belül az utazás úgy magyar, mint osztrák területen, valamint Budapesten az állomás főnök láttamozása mellett egyszer megszakítható.

Továbbá Raguzából, Spalatóból és a Dalmát partvidék állomásairól úgy Budapestre, mint Bécsbe és viszont szintén adatnak ki közvetlen menetjegyek, melyekkel a hajóvonalon való utazáshoz Fiuméig, illetve Fiuméből a Magyar—Horvát tengeri gőzhajózási részvénytársaság kényelmesen berendezett termes gőzhajói állanak rendelkezésre.

Bővebb felvilágosítás nyerhető Budapesten a magy. kir. államvasutak központi menetjegyirodájában (IV. Vigadó-sér I.), továbbá a M. A. V. városi menetjegyirodájában (Grand Hotel, Kölnerring), Cook Tamás és fia, Nagel és Wortmann, Schenker és társa cég utazó iradáiban Bécsben, Slangen Károly utazó irodájában Berlinben, Nagel és Wortmann cégnél Abbáziában és Antonis de Pasli utazó irodájában Velencében.

Budapest, 1903. március hó.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

(Utánnemzés nem díjazatik.)

Egy butorozott, két butorozott szoba. Két szoba, előszoba, mel-lék helyiséggel kiadó. Hunyady-utca 19.

M. kir. államvasutak.

38814/1903. sz.

C. I.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar vasuti kötetlek. Árucikk megnevezés módosítása.

Az osztrák-magyar vasuti kötetlek II. rész I. füzetéhez tartozó 1901. évi január 1. óta érvényes függelék 98. tétele, illetve annak az ehhez tartozó 1902. évi január hó 1-től érvényes I. pótlék 222. tétele alatt foglalt árucikk megnevezés: „réz“, folyó évi április hó 15-étől kezdődő érvénnyel, „az áruosztályozás R-3-a) tétel d) pontja alá tartozó ocska réz, törött és rézhulladéokra“ módosítatik.

Budapest, 1903. évi március havában.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

(Utánnemzés nem díjazatik.)

Ügynökök

kerestetnek magas provízió mellett, a 24 év óta fennálló, 6-szor kitüntetett Redöny gyárhoz, Braunau, Csehországban, Klemt C. tulajdona. Ajánlatok jótállás mellett elfogad-tatnak.

ÉRTESÍTÉS.

Az előző években a műjég szállítása körül felmerült zaklatások és kellemetlenségek elkerülése végett felkérjük a hentes és mészáros iparral foglalkozó urakat, hogy napi jég-szükségleteiket folyó hó 30 ig

Kovács Kálmán és Társa

hentes üzletébe

előjegyeztetni sziveskedjenek, annyival is inkább, mert a fenti határidő elteltével a fennmaradó napi készlet a nagy közönség rendelkezésére fog beosztatni s későbbi bejelentendő megrendelések kielégítését a nagy fogyasztás folytán nem biztosíthatjuk.

Szentessi Iános és társa.

műjég szállítási vállalkozók.

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhöges, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuk

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NADOR“

GYÓGYSZERTÁR
BUDAPEST, VI. Váci-körút 17.

Eljen!

Egger mellpasztilla csakkam meggyógyított.

Kapható Debreczenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor, Mihalovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothschnek V. Emil, Szilcz Ferencz, Tóth Béla gyógyszer-tárában.

NOVAK FERENCZ

vésnök és zománczó

BÉCS, XVI., Koppstrasse 34.

a legtöbb egyesület és testület szövetség és klubok szállítója.

Előnyös forrás jelvények, diszitések, érmek és kitüntetések tekintetében arany, ezüst és bronzból, kerékpárosok, evezősök, vitorlások, athleták, lövészek, tornászok alárok, vadászok, veteránok, tüzoltók, stb. számára.

Minták kívánatra bérmentve küldetnek mindenüvé. Elsőrendű ajánlatok.

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

34266/1903. sz.

C. III.

Menetdíj leszállítás a Szigetvár—Kaposvár h. é. vasuton.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint folyó évi április hó 1-től kezdve a Szigetvár—Kaposvári h. é. vasuton Szigetvár—Mozsgó—Szulmán állomások közötti forgalomban a II. szomszédos forgalmu vonalszakasz menetdíjai helyett az I. vonalszakasz menetdíjai fognak beszédetni, minekfolytán

az I. osztályban 40 fillér,
a II. " 30 "
a III. " 20 "

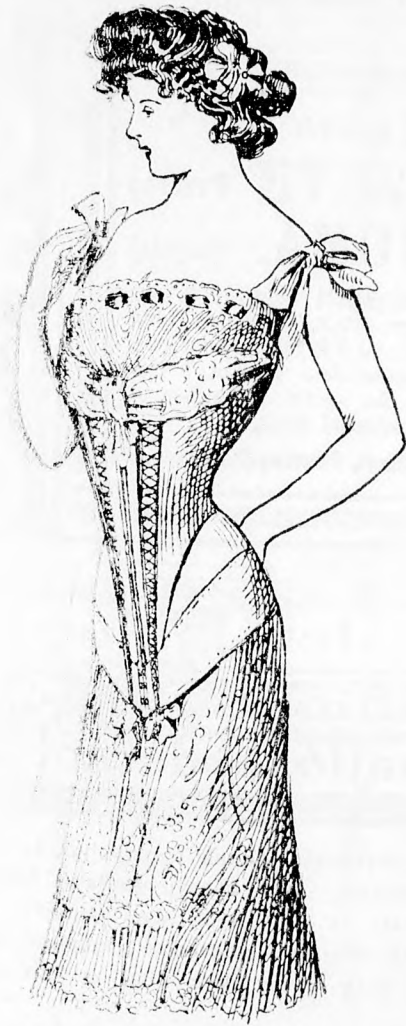
Nesz fizetendő.

Budapest, 1903. márczius hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Goldstein Karolin
mellfűző műterme
DEBRECZEN.

LEGUJABB

Legujabb façonu, orvosilag elismert és ajánlott előlfűző egészségi miederek.

Fernolendit

A világon legjobb lábbeli fényesítő és fénycrém világos lábbeiknek melykiváló szép fényt és tartósságot ad a bőrnek. El használt pecsétes sárga vagy barna bőrnek a Lyosin egészen új fényt ad.

Alapított 1832. Gyári raktár Bécs, I. Schnlerstrasse 21. Mindenütt kapható

GATTI GYÖRGY

ut. os. és kir. udvari szállító FIUME

TÉNGERMELLEKI VASTÉJE

a legjobb és leghathatósabb szer a

SÁPADSÁG (ANAEMIA)

ellen. — Könnyen emészthető, szag és iztelen vasoldat. — A fogzománcznak nem ártalmas és az étvágyat emelő szer. — A sápadtság könnyebb eseteinél 6, nagyobb foku anaemiánál 12 palaczk szükséges a sikerhez.

— Postaládácska 6 palaczkkal 6 korona. — Utánvét mellett. —

Egyenruházati-intézet

„A magyar testörhöz.”

PETRUS KÁROLY

polgári és katonai szabó

BÉCS

XV., Hütteldorferstrasse 183.

a cs. és kir. lovassági, gyalogos és tüzér laktanyákkal szemben

Arjegyzékek ingyen bérmentve.

Egyenruhák cs. és kir. katonaság, állami tisztviselők, Veterán-egyletek, sport, vadász és kerékpár kosztümök, liberiák stb.

JUTÁNYOS ÁRAK, KITŰNŐ KISZOLGÁLÁS.

Tavaszi ruhák
festését és
tisztítását

kifogástalanul teljesíti

Hrabéczy Antal

ruhafestő és vegyszeti tisztító intézete
Debreczen, Széchenyi-u. 42.

Vidéki tudakozódásokra
... azonnali válasz.

PÜRGO

PÜRGO

MÉSZLETFIZETÉSRE
SEBÉNYI
 Órák, órázárak
 és egyéb szabott munkák
 készítése és javítása
 Budapest, Erzsébet-körút 28. sz. 1. emelet.
 Telefon: 1100.

REPARATOR
 Főraktár: KÖRÖNYI GYÖGYSZERTÁR, Budapest, Calvin-tér.
 110,000 szerelvény, 55,000 aperomény
 Nyerszerelvények készlete 14.459,000 korona.
KIRÁLYFI ÉS TÁRSA BANKHÁZA
 Budapest, Andrássy-út 60.

Ha őszül a haja,
 használja a
„Stella“
 vizet, mely nem fest, hanem a
 haj eredeti színét adja vissza.
 Üvege 3 korona.
ZOLTÁN BÉLA
 gyógyszerártervező, 8 ca. és kir.
 tisztsége Jászai László udvari ezredőse
BUDAPEST, V. SZABADSÁG-TÉR.

HEMOPATIAI GYÓGYINTÉZET.
 A vérképérték pontos megismerésére: aszkémia, anémia, gúny, lepra, és más vérbetegségek, a vérkeringés tisztítására.
Dr. KOVÁCS J. főorvos, orvos
 Budapest, V. Váci-körút 28. sz. I. em.

Megjelent az új számú
YOST
 és minden türelmes ember
 nézzen prospectusát
 YOST IRÓGÉP
 Budapest, New-Yorki pálya.

Repek és első fényképek készítenek
RIVO
 fényképezési és festészet műhelyben
 BUDAPEST, VII. KER., KERESZTESI-ÚT 30. SZÁM.
 III. Régi kávéház után az utolsó nagytűzűk!!!

Mindetközben, reklámoknál eszköz-
 rüen, pontosan és legelőcsőbben külsővel
 az összes bel- és külföldi lapokban,
 valamint napórákban az
ÁLTALÁNOS TUDÓSÍTÓ
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 54.
 Tulajdonos: Leopold Gyula

Hôtel PÁRIS szálloda
 Szállodás: SIMON PÁL.
 BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRÚT 25. szám.
 100 szoba 1 frittól feljebb kiszolgálással együtt.
 Fürdők, elegáns kávéház, étterem és söröző-
 nok a házban. Villamos vasúti megállóhely
 az összes pályaudvarok és hajók felé.

PLATSCHKE VILMOS
 elismert legszolidabb
FÉRFI és GYERMEK-ruha áruháza
 Budapest, IV., Központi Városház.
 Ingyenes és bérmentes
 HÖLGYEK
 TITKÁRA
RADITZ J. „Fehér kereszt” gyógytárna,
 BUDAPEST, ROVÁM-TÉR 6. SZÁM.

Dr. SCHLESINGER MIKSA
VIZGYÓGYINTÉZETE Pozsony
ÉS SZANATORIUMA. (Hegység).
 Kétféle hegyi fekvésben, pormentes és szélétől védett, 200 kilo-
 méternél több jól ápolt, regényes hegyi utak. Szigorúan indivi-
 dualizált szankorvosi kezelés. Legmodernebb könyvelem, az összes
 betegségeket hygienikusan a legelőkeltebben vannak beren-
 dezve. Kétféle étetés, mérsékelt árak. Az intézet egész évben át-
 nyitva van. — Prospectus és felvilágosítással szolgál!
 a dr. SCHLESINGER-féle vizgyógyintézet, Pozsony (Pályaudvar)

!! Uj szenzációs !!
 o o o kézi munka o o o
 Csak most lett forgalomba
 bocsátva, ne mulassza el
 senki megtekinteni
Füstös testvéreknél.
Aprilis elsejére buto-
rozott szoba kiadó. —
Ugyanott koszt is
kapható. Vár-utca 6.

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.
 Horony-Pain-Expeller
 egy régi kipróbált háziasszer, a mely
 már több mint 33 év óta meg-
 bízható bedörzsölésű alkalmatosság
 készítésű, csúszás és megfázás ellen.
Intés. Silányabb utánaatok miatt
 bevásárláskor óvatosságot le-
 gyünk és csakis eredeti üvegeket
 dobozokban a „Hergony” védjeggyel
 és a „Richter” özejegyzéssel fogad-
 junk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k.
 árban a legtöbb gyógyszerárter-
 kapható. Főraktár: Török
 József gyógyszerésznél
 Budapest.
 Richter F. Ad. és társa,
 csanak és kir. udvari szállások.
 Rudeletadt.

 Kirsche A. magtermelő Pfiffelbach-Apolda
 ajánlja: Kirsche-féle
„Ideál” takarmány répája magyát.
 Termelés vegyi vizsgálat által.
 A legtermékenyebb és leg-
 kiadobb takarmányrepanak
 bizonyult, számos termelési
 kísérleteknél
 Kapható:
Kontsek Gézánál Debreczenben.

Neustein Fülöp
NEUSTEIN F.
hashajtó labdacsa
 melyek már évek óta jóknak bizonyultak és hi-
 neves orvosoktól, mint könnyű hashajtó feloldó
 zer ajánlatnak, az emésztést nem zavarják és
 teljesen ártalmatlanok. Czukrozott minőségük kö-
 vetkeztében még gyermekek által is szívesen
 bevételnek.
 Egy 15 pillulát tartalmazó doboz 30, egy te-
 keres mely 8 dobozt, tehát 120 pillulát tartalmaz,
 csak 2 kor. 2 kor. 45 fill. előleges
 beküldésénél egy tekeres bérmentve
 szállittatik.
kérjünk NEUSTEIN F. hashajtó
 labdacsa. Csak sk-
 kor valódi, ha min-
 den doboz hátulján a mi törvényi-
 leg bejegyzett „Szent Lipót” védje-
 gyünkkelvau ellátva vörös fekete nyomással. A
 mi törvényileg védett dobozaink utasításaink és
 csomagolásainkon Phillip's Neustein Apothe-
 ker aláírásnak kell lenni.
NEUSTEIN FÜLOP
 „Szt-Lipót”-hoz címzett gyógyszer-tára
WIEN, I., Plankengasse. 6.
 Raktárak Debreczenben: Balázs Ödön, Fülkey Pál,
 Mihalovits I. Muraközy László. Dr. Rotschnek
 V. Emil, Tóth Béla gyógyszer-táraiban.

Legkedveltebb, legtökéletesebb
aroztisztító és szépitő szerek:

Alkacia

KERINGER-ÉRE -CRÉME 2 kor.
-PUDER 1
-SZAPPAN 1

KORONA GYÓGSZERTÁR
BUDAPEST, CALVA-TÉR.
Tűréstelen védelem.

ELSŐ MAGYAR GÉPGYÁR
Gazdasági Gépgyár
résztársaság
Budapest, VI. Váci-utca 19.
2500 részvény 100 000
Készlet: 100 000
Munkahely: 1000 fő
Készlet: 100 000
Készlet: 100 000

CSÁSZÁRFÜRDŐ
téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.
Előcsaga kénes hévízi gyógy-
fürdő, páratlan gőzfürdővel,
legmodernebb iszapfürdővel,
pompás ásványvíz-uzodákkal,
kő- és kádfürdőkkel.
200 kényelmes lakosztállyal.
Prospektus hívátra ingyen
és bérmentve.

KATZER
szücszester,
udvari szállító
Budapest, VI., Ó-utca 44.
Szűcsmestert az egész
világon elismerik és
elcséregnek.

GUMMI
de
HALKÓLYAG
tuzatja 2, 4, 6, 8, 10 kor. és
feljebb, a világ legjobbjai, titok-
tartás mellett, utánvételt, vagy
a pénz előzetes beküldése után
küldi a csomag
legelő vagy
csépe:
BEIF J.
specialista, Bécs,
Arad-utca 3.
Arjegysek
ingyen

Modern BUTOR.
Óriást váltották
háló-, ebédtő-, arany- és
uri-azoba-bútorokból.
Olcsóbb mint bárki
NEMES és LENGYEL
butoriparosoknál
BUDAPEST,
IV., Kecskeméti-utca 8. sz. 2.

ZINER
bármely országból és
szakaszból, ajánlatok szer-
int, különösen a székely-
területen élő (birtokos) földművelők
ROSENZWEIG JÓZSEF és FIAI
Nemzetközi Családiügynökök
Budapest, V., Hódor-utca 23. sz.
Prospektus ingyen és bérmentve.

OSAN
A torok, tüssz,
száj és fogak
legjobb védője az
Földünkön az eddig ismert összes fogkezelő.
OSAN-szájvíz-essencia 1 35 kr. OSAN-fogpor 1 40 kr.
Czeray-féle keleti a legjobb és legújabb
ROZSATEJ
Frissh Ford. féle Napraforgó-szalag 1 30 és 25 kr.
a legjobb és legújabb
házi készítésű, természetes,
havas és fekete. Ára 1 frt 2.50
Prospektus ingyen és bérmentve küld:
Czorny J. Antal, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstr. 6.
Küldetve London, Páris, Brüssel, Konstantinápoly stb.
Raktáron győttárakban, illatszerárakban stb.

ROSER
TANINTÉZET
Budapest, VI., Aradi-utca 19.
ALAPÍTTATOTT 1853.
Nyitva tartás: péntek 10-14 óra
szombat 10-12 óra
Küldetve London, Páris, Brüssel, Konstantinápoly stb.
Raktáron győttárakban, illatszerárakban stb.

INTERNATIONAL SZÖRVEZTŐ
Nemzetközi használat után az összes
kötés a szűrt eltávolítja. Egy tízperces
Pórárt: Dr. Kovács Ernő
Budapest, Gyár-utca 22.
Megjelent „Toilette-tízek” ingyen
Minden helyen **BUDAPESTEN**
NEW-YORKI
KÁVÉHAZBAN
(Erzsébet-körút 9-11. szám)
találkozunk.

SANTALINER
Frissh Ford. féle Napraforgó-szalag 1 30 és 25 kr.
a legjobb és legújabb
házi készítésű, természetes,
havas és fekete. Ára 1 frt 2.50
Prospektus ingyen és bérmentve küld:
Czorny J. Antal, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstr. 6.
Küldetve London, Páris, Brüssel, Konstantinápoly stb.
Raktáron győttárakban, illatszerárakban stb.

Használjon Kerpel-féle
KÉZFINOMÍTÓ
szappant, mely minden kezét
3 nap alatt simit, fehérit, szépít
és megőrzi. Postán 4 üveget
bérmentve küld
KERPEL gyógyszerár
Budapest, V., Lipót-körút 28.

A KISBIRTOKOSOK
ORSZÁGOS FÖLDHITELINTÉZETE
BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.
300 koronától kezdve ad törlesztéses zálog-
levelet-kölcsönöket, melyek után
teljes készpénzfizetéssel:
50 évre a tőke évi 5.70%-a 50 évre a tőke évi 5.20%-a
25 : : : 6.50%-a 25 : : : 6.00%-a
15 : : : 8.00%-a 15 : : : 7.50%-a
15 : : : 9.80%-a 15 : : : 9.40%-a
fizetendő járadékul a törlesztéssel együtt
Bővebb felvilágosítást
az intézet díjmentesen ad.

LE DÉLICE
Vergé CIGARETTAPAPIR
Vergé SZIVARKAHÜVELY
MINDENÜTT KAPHATÓ.

A Debreczeni Ipar és Kereskedelmi Bank
(Iparbankudvar)

Osztálysorsjegyek főelárusítója

ajánl
eredeti sorsjegyeket napi tőzsdei ár szerint
Igervényeket
a Tisza-Szegedi sorsjegyek 1903. április 1-én
tartandó huzására.

Ára: 6 1/2 korona. Főnyeremény: 18,000 korona.

Osztálysorsjegyeket:

VI. huzás 1903. márczius 26-tól április 22-ig.

1/1 160 K. 1/2 80 K. 1/4 40 K. 1/8 20 K.

Főnyeremény legkedvezőbb esetben 1000,000 korona.

Ujabb haladás!

Védjegy

Kérje mindenütt csakis az új Eisens-tädter-féle

EGLASINE

padlófénymázt.

Gyári-jegy: „VAS-LOVAG” törvényesen védve.

2 óra alatt megszárad oly keményre, mint a borostyán.

Védjegy Vaslovag

Kiadós! Mosható! Tükörfényű!

Tartós! Szagtalan!

EGLASINE padlófénymáz utólag nem ragad, így tehát

sem por, sem piszok a padlóba nem hatolhat be. **EGLASINE** használatban a legolcsóbb beeresztő szer padlóknak és konyhabutoroknak. Takarékos használat mellett 1 kg. elegendő 12 m² méter területre.

Kapható minden nagyobb fűszer- és festékáru kereskedésben.

Főraktár Debreczenben: Csanak József czégnél.

Egy Csuda Hangszer

Uj!

Uj!

A Trombino!

Fújható minden tanulmány nélkül és hangjegytudás nélkül.

Jótállás mellett, mindenki azonnal a legszebb táncdarabokat, dalokat, indulókat játszhatja. Például: a sáckingeri trombitás híres dalát, az Ó ne duzzogj kezdetű dalt a Bányamesterből, a Svihákok operette keringőjét és 200-nál több más válogatott és kedvelt divatos zenedarabot. Mindezt az újonnan felalált

Trombino

nevi nikel-trombitán. Rögtön használható működő hangjegy-lapokkal. Pompás remek erős hangú zene. A legkellemebb házi szórakozás eszköze. Kirándulásokon vidám kísérője a kocsin, vasuton, kerékpáron kirándulóknak. Ezeket kísér és tánczhoz kitűnő.

A Trombino áru érthető használati utasítással I. fajta, legf. nikel, 9 hanggal. 7 kor. II. fajta, legf. nikel, 18 hanggal. 12 kor. Hangjegylapok az I. fajtaéhoz. 60 fill. a II. 1 kor.

Szétküldés utánvétellel, egyedüli és kizárólagos raktár:

Kertész Henrik

Bécs,

I. Fleischmarkt Nr. 9-927.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész-féle BALZSAM.

Közegészségügyi hatóságilag megvizsgálva és véleményezve.

A palack felszerelése a kereskedelmi törvény védjegy oltalmába részesül

Ezenbalzsam úgy belsőleg, mint külsőleg használ és pedig: 1. Még eddig el nem ért hatású gyógyszer a tüdő és mell minden betegségeinél, enyhíti a hurutot, csillapítja kihányást, eltávolítja a fájó köhögést és idült fájdalmakat is gyógyít. 2. Kiválóan használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és minden nyakbetegségekben stb. 3. Teljesen átváltoztat minden lázt. 4. Meglepően gyógyítja a nyomorgóásokat, kóligát és szaggatásokat. 5. A könnyű székelést elősegíti és a vért, valamint a vesét tisztítja, eltávolítja a lépkört, a buskomorságot, elősegíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnően használ fogfájásoknál, odvas fogaknál, megszünteti a szájbüzt, minden fog- és szájbetegségeknél, eltávolítja a felbőgést. 7. Kitűnően használ külsőleg, mint csoda-gyógyszer minden sebeknél, égéseknél, fagyott tagokra, megszünteti a fejtájt, zúgást, szaggatást, köszvényt, fülbajt stb.

Figyeljünk mindig pontosan a fenti zöld angyal védjegyre!

Hamisításoktól legjobban megóvhatjuk magunkat, ha közvetlen a gyárból rendelünk eredeti karton csomagokban. — Az osztrák magyar birodalom bármely postállomására küldve, 12 kis vagy 6 duplaüveg ára 4 korona. Boszua vagy Herzegovinába 4 korona 60 fillér. Megrendelések csak a pénz előleges beküldése vagy részletfizetés mellett eszközöltnek.

Miért szenved Ön! Mikor a biztos gyógyulásra bármiféle és bármi régi sebeknél biztos kilátása van és a csaknem mindig fájdalmas és veszélyes műtéteket sőt egyes tagok levágását is kikerülheti **THIERRY A. gyógyszerész egyedül valódi százlevelű rózsá-balzsamával**, mely rendkívül szívóerővel bír s a sebek hitésében utólrhetetlen. A valódi százlevelű rózsá-balzsam használható:

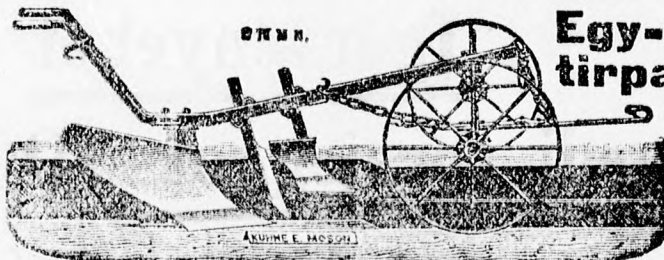
a gyermekágyasnő mellbajánál, tejgyülemlésnél, mellkeményedésnél, orbáncz, mint dennemü sérelmek, láb vagy csont sebesülések, sebek, genyedség, dagadt lábak sőt csontszu ellen, ütés-, szurás-, ló-, vágás- és zuzódási sebek ellen. Használható minden idegen részek, u. m.: üveg, faszálka, homok, szilánk és tüskék eltávolítására. Mindennemü daganat, kinövés: pokolvar, ujjákepződés, sőt rákbetegség ellen, szemölcs, körömdaganat, hólyag és feldörzsölt lábak gyógyítására. Mindennemü égési sebek, fagyott testrészek, betegeknel hosszas fekvés által támmdt sebek, nyakdaganat, vértorlódás, fülzugás és a gyermekeknél előforduló kisebesedések ellen stb. — A szétküldés kizárólag az összeg előleges beküldése mellett eszközöltnek. — 2 tévely csomagolás, szállítólevél és bérmentes megküldésset 3 kor. 50 fill.

Számos bizouyivány áll rendelkezésre! Figyelmeztetek mindenkit; a hatástalan hamisítványok megvételétől s kérem szigoruan arra ügyelni, hogy minden tévelyen a fenti védjegy és czégnék „Thierry A. örangyal-gyógyszertára Pregradában” beleégetve kell lenni. E két gyógyító erejére nézve felülmulhatatlan szer sohase romlik meg, de sőt ellenkezőleg minél régiebbek, annál értékesebbek és hatásosabbak, nem árt nekik se a hideg se a meleg, azért bármely időszakban használhatók, Csaknem mindig biztos sikerreljárnak, különösen mig az orvos megérkezik, természetesen soha sem szabad másféle hamisításokhoz vagy sokszorosan ajánlott hatástalan és értéktelen pótszerekhez nyulni, melyekért csak hasznátalanul dobjuk ki a pénzünk, de maradjunk meg mindig a régi kipróbált, olesó, megbízható s a mellett teljesen ártalmatlan, világhírű szer mellett, melyeket minden csalánnál előforduló eshetőségs mindig készletben kelleae tartani. Aha a valódiság minden felsorolt jeleivel ellátva nem volt kapható, egyszerűen rendeljük közvetlenül az alábbi czim alatt:

THIERRY ADOLF örangyal-gyógyszertártól Pregrada Rositsch-Sauerbrunn mellett.

Központi raktár:

Budapesten: Török J.; Zágrábban: Mittelbach S. Bécsben: Brady C. gyógyszertárban.

Egy- és többvasu ekéket, extirpatorokat és porhanyítóeszközöket, szántó- és rétboronákat, hengereket, kapálóeszközöket, hirneves szabadalm.

tolókerekű „MOSONI DRILL” sorvetőgépeket, lógereblyéket, „Osborne” aratógépeket, járgányos cséplőkészleteket, rostákat, konkolyválasztókat, szecs-kavágókat, morzsolókat stb.

Különleges eszközöket a burgonya, repa- és szőlőmiveléshez szállit elismert legjobb minőségben

Kühne E

legrégibb hazai gazdasági gépgyár **MOSONBAN.**

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57 a.

